

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra kulturních a náboženských studií

Bakalářská práce

Pohled na tetování a s ním spojená problematika hledání práce ve 21. století

Autor: Barbora Horská

Studijní program: B6107 Humanitní studia

Obor: Transkulturní komunikace

Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Konzultant praktické části: Mgr. et Mgr. Petra Ambrožová, Ph.D.

Oponent práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Hradec Králové 2020

Zadání bakalářské práce

Autor:	Barbora Horská
Studium:	P16P0773
Studijní program:	B6107 Humanitní studia
Studijní obor:	Transkulturní komunikace
Název bakalářské práce:	Pohled na tetování a s ním spojená problematika hledání práce ve 21. století
Název bakalářské práce AJ:	Tattoo and the associated problem of job search in 21st century

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Teoretická část práce se bude v úvodu zabývat definicí tetování, jeho vývojem a výskytem tohoto fenoménu po celém světě. Převážná část teoretická práce bude zaměřena na 3 oblasti zaměstnání - obchody (supermarket, hypermarket), banky a pojišťovny a na závěr Armádu a Policii ČR. Zkoumána bude problematika viditelného tetování u zaměstnanců a případná regulace ze strany zaměstnavatele. Praktickou část bude představovat kvalitativní výzkum na základě rozhovorů se zaměstnanci již zmíněných oblastí.

FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. Umění tetování. Praha: Rebo, c1998, 128 s. ISBN 80-7234-028-X. LÉVI-STRAUSS, Claude. Smutné tropy. Přeložil Jiří PECHAR. Praha: Odeon, 1966. Klub čtenářů (Odeon). ISBN (Váz.). RYCHLÍK, Martin. Dějiny tetování. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. RYCHLÍK, Martin. Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla. Praha: Lidové noviny, 2005, 350 s. FIKSA, Radomír. Tetování. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1

Garantující pracoviště: Katedra kulturních a náboženských studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Petr Macek, Ph.D.

Oponent: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 6.10.2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucí bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne

Podpis:

Poděkování

Ráda bych vyjádřila poděkování svému vedoucímu práce panu Mgr. Petru Mackovi, Ph.D., který mě s mou prací převzal, za jeho pomoc a rady, které mi předal, abych mohla tuto práci dokončit. Paní Mgr. et Mgr. Petře Ambrožové, Ph.D., která se stala mým konzultantem v oblasti praktické části práce. Také bych ráda poděkovala Policii České republiky, Armádě České republiky, Rekrutačnímu centru v Hradci Králové a Univerzitě obrany, za jejich velkou ochotu a snahu odpovědět na všechny mé otázky. Velké poděkování patří samozřejmě všem respondentům, se kterými jsem mohla provést rozhovor.

Anotace

HORSKÁ, Barbora. *Pohled na tetování a s ním spojená problematika hledání práce ve 21. století*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 66 s. Bakalářská práce.

Úvod bakalářské práce se zabývá symbolikou, funkcí a vývojem tetování ve Světě. Teoretická část práce se zaměřuje na přístup zaměstnavatelů k viditelnému tetování u zájemců o zaměstnání a zaměstnanců v různých sférách. Vybranými oblastmi je obchod (supermarket, hypermarket, diskont) dále pak banky a pojišťovny, a nakonec Armáda a Policie ČR. Praktická část se zaměřuje na rozhovory se současnými či bývalými zaměstnanci vybraných zaměstnání.

Klíčová slova: Armáda České republiky, banky, nařízení, obchod (supermarket, hypermarket, diskont), pojišťovny, Policie České republiky, tetování, zaměstnanecké oblečení, zaměstnavatel

Annotation

HORSKÁ, Barbora. *Tattoo and the associated problem of job search in 21st century*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019, 66 pp. Bachelor Degree Thesis.

Introduction of the bachelor thesis deals with the symbolism, function and development of tattoo in the world. The theoretical part focuses on the approach of employers to the issue of visible tattoos for job seekers and employees in various spheres. Selected areas are trade (supermarket, hypermarket, discount), then banks and insurance companies, and finally the Army and the Police of the Czech Republic. The practical part focuses on interviews with current or former employees of selected jobs.

Keywords: Army of the Czech Republic, banks, ordinance, shop (supermarket, hypermarket, discount), insurance companies, Police of the Czech Republic, tattoos, employee clothes, employer

Obsah

Úvod	9
1. Tetování a jeho vývoj ve světě	10
1.1. Definice a význam tetování	10
1.2. Vývoj tetování ve Světě	11
1.2.1. Asie.....	11
1.2.1.1. Japonsko	12
1.2.2. Amerika	13
1.2.2.1. Mundurukové	13
1.2.3. Afrika	14
1.2.3.1. Egypt	15
1.2.4. Austrálie a Oceánie	16
1.2.4.1. Maorové	16
1.2.5. Evropa	18
1.2.5.1. Balkánské tetování	19
1.2.5.2. Česká republika	20
2. Přístup k tetování ze strany zaměstnavatelů.....	22
2.1. Obchod (supermarket, hypermarket, diskont).....	22
2.1.1. Zaměstnanecké oblečení	23
2.1.2. Nařízení týkající se vzhledu	23
2.1.3. Příklad z praxe.....	24
2.2. Banky a pojišťovny	25
2.2.1. Dress code	26
2.2.1.1. Business styl – muž a žena	26
2.2.1.2. Business casual.....	27
2.2.2. Nařízení týkající se vzhledu	27
2.3. Armáda České republiky	28
2.3.1. Nařízení týkající se vzhledu	29
2.3.2. Uniformy	30
2.3.3. Příklad z praxe.....	31

2.4.	Policie České republiky	32
2.4.1.	Nařízení týkající se vzhledu	32
2.4.2.	Policejní stejnokroj	33
2.4.3.	Viditelné tetování u policistů bez stejnokroje	34
3.	Praktické porovnání informací	36
3.1.	Plán výzkumu	36
3.1.1.	Metoda výzkumu	36
3.1.2.	Hlavní a dílčí cíle výzkumu	37
3.1.3.	Výzkumný problém a výzkumné téma	38
3.1.4.	Hlavní a dílčí výzkumné otázky	38
3.1.5.	Základní informace o výzkumném souboru	38
3.1.6.	Tazatelské otázky	39
3.1.7.	Typ rozhovoru a otázek	40
3.2.	Vybraní respondenti	41
	Obchod (supermarket, hypermarket, diskont)	41
	Banky a pojišťovny	42
	Armáda a Policie České republiky	43
3.3.	Analýza získaných dat	44
3.4.	Interpretace získaných dat dle kategorií	45
3.4.1.	Kategorie: Viditelné tetování, jako problematika v zaměstnání (DVO1)	45
	Obchod	45
	Banky a pojišťovny	46
	Policie a Armáda ČR	46
3.4.2.	Kategorie: Personální zájem o viditelné tetování (DVO2)	47
	Obchod	47
	Banky a pojišťovny	47
	Policie a Armáda ČR	48
3.4.3.	Kategorie: Regulace viditelného tetování zaměstnavatelem (DVO3)	48
	Obchod	48
	Banky a pojišťovny	49

Policie a Armáda ČR.....	50
3.4.4. Kategorie: Vnímání regulací zaměstnanci (DVO4 a DVO5).....	51
Obchod	51
Banky a pojišťovny	52
Armáda a Policie ČR.....	53
3.5. Vyjádření personálních oddělení AČR a PČR.....	53
3.5.1. Armáda ČR.....	53
3.5.2. Státní policie ČR	54
Závěr.....	55
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam literatury.....	57
Internetové zdroje.....	61
Zdroje obrázků	66
Příloha č. 1 – Obrázková příloha	
Příloha č. 2 – Ukázka přepsaného rozhovoru s respondentem	
Přílohy č. 3 – Dotazník PČR a AČR	
Dotazník PČR	
Dotazník AČR	
Univerzita Obrany	
Rekrutační středisko	

Úvod

Tetování je součástí světové historie, současnosti a domnívám se, že i budoucnosti. Prvek přesahující etnické i kulturní hranice. V současné době se stalo tetování v naší společnosti opět trendem ve způsobu zdobení těla. V návaznosti na počet lidí s tetováním je zajímavé sledovat přístup zaměstnavatelů k tetovaným zájemcům o zaměstnání či samotným zaměstnancům. Z tohoto důvodu jsem si pro svou práci zvolila téma Pohled na tetování a s ním spojená problematika hledání práce ve 21. století. Tato problematika se týká možných obtíží při hledání zaměstnání pro uchazeče s viditelným tetováním či následně pro samotné zaměstnance v podmínkách relativně tolerantní společnosti ČR.

Úvod bakalářské práce je zaměřen na definici tetování, možné podoby a jeho rozšíření po celém světě. V rámci vybraných kontinentů byla snaha poukázat na individuální a specifické přístupy domorodých společností vůči tetování. Následující části již propojují tetování a zaměstnání. Pro zkoumání přístupů zaměstnavatelů byly pro teoretickou a praktickou část zvoleny oblasti zaměstnání:

- obchod (supermarket, hypermarket, diskont)
- banky a pojišťovny
- Armáda a Policie České republiky

Teoretická část se bude u každé vybrané oblasti zaměřovat na zaměstnanecké oblečení či uniformy a případná nařízení ze strany zaměstnavatele, které by určitým způsobem regulovaly viditelná tetování u zaměstnanců. U některých oblastí zaměstnání bude součástí i podkapitola, která poukazuje na příklady z praxe, kdy se objevily nevhodné motivy tetování u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání.

V praktické části bude popsán provedený kvalitativní výzkum a interpretace závěrů, které byly vytvořeny na základě analýzy dat. Hlavním cílem výzkumu byla snaha zmapovat možné rozdíly ve vnímání problematiky ze strany zaměstnavatele ve vybraných sférách zaměstnání. Snahou bude zjistit, jaké postoje zaujímají jednotliví zaměstnavatelé k problematice tetování v pracovním procesu. Zda zaměstnavatelé vybraných sfér zaměstnání určitým způsobem regulují viditelná tetování u svých zaměstnanců či zjistit, zda případná opatření ohledně problematiky tetování ovlivňují zaměstnance dané sféry zaměstnání. Data byla získána na základě provedených rozhovorů se zaměstnanci jednotlivých zaměstnání.

1. Tetování a jeho vývoj ve světě

Tetování se, jako způsob zdobení těla, prolíná historií celého světa. Jedná se o prvek, který přesahuje kulturní a etnické hranice a nese v sobě tradice a rituály. Každá společnost vnímá tetování odlišně a z tohoto důvodu je v úvodu práce důležité zaměřit se na historii a vývoj tetování v rámci celého světa, aby se následně práce mohla zaměřit na vnímání tetování v naší společnosti.

1.1. Definice a význam tetování

Tetování bychom mohli pokládat za celosvětový způsob zdobení těla, avšak samotný termín tetování se začal používat až od druhé poloviny 18. století za pomoci mořeplavce Jamese Cooka, který se v rámci svých výprav seznámil s tímto procesem. „*Tahitské slovo tatau znamenalo „označovat“, spřízněné samojské tautau značilo „kreslit“ a i malajské tatu, výraz pro „ránu“, nebylo významově ani etymologicky příliš vzdáleno*“¹ a státy, které chtěly termín tetování používat, si vytvořily vlastní odvozený termín. Existuje mnoho definic, které se snaží, co nejlépe popsat termín tetování, jednou z nich je např. definice dle Ottova slovníku naučného: „*zvyk rozšířený téměř u všech národů, který záleží v tom, že kůže lidská ozdobuje se výkresy rázu ornamentálního neb symbolického způsobem tímto: ostrým nástrojem provádějí se do kůže zářezy nebo body, jež spojují se ve výkres, který pak natře barvou, pokud možno trvalou...*“² Tetování svým provedením můžeme rozdělit na 3 druhy. Prvních z nich je tetování jednobarevné, nejčastěji vytvořeno černou barvou, i když se v poslední době velmi populárními stávají bílá tetování. Druhou možností jsou tetování, u kterých se jednotlivé barvy kombinují a poslední možností jsou tetování, která jsou tvořena porušením kůže, do které se nanáší barvivo a po jejím zahojení vznikne na pokožce jizva.³

Smysl a důvod, které jednotlivé kmeny a civilizace přikládaly zdobení těl za pomoci tetování, mohla nést mnoho významů, některé byly společné a některé byly naopak rozdílné. Domnívám se, že jedním ze společných prvků by mohla být snaha odlišit se od všeho kolem nich (přírody či zvířat).⁴ Antropolog Claude Lévi – Strauss se, ve své knize *Smutné tropy*,

¹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 27

² Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. J. Otto. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:94280fd0-1454-11e5-a599-5ef3fc9bb22f>, s. 295–296

³ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5., s. 18

⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 18

tetováním zabýval a vyjadřuje se zde: „*Člověk musel být omalovaný, aby byl člověkem; ten, kdo zůstával v přirozeném stavu, nelišil se nijak od zvířete*“⁵. Muži jdoucí do války u bojových kmenů procházeli rituálem, který se skládal z modlení a tetováním, které je mělo chránit. Lidé věřili, že vpichování ostrých nástrojů do kůže pro vytvoření tetování může vyřčené modlitby zapečetit a jedinec se mohl stát nedotknutelný.⁶

Velmi zajímavý smysl tetování představuje oblast léčení. Důkazem této myšlenky se stal na konci 20. století objev těla muže, jehož stáří vědci určili okolo 5 000 let. Na těle byla nalezena tetování, která se nacházela na horní končetině, zádech a větší množství na různých částech dolních končetin. U ruky si odborníci nejsou zcela jisti, zda se jedná o tetování, nebo byly otisky v kůži způsobeny něčím jiným. Motivem tetování byly v převážné míře krátké linky, které na těle vznikly nanášením směsi do porušené kůže. Je možné, že tyto znaky na tělo muže vytvořil někdo druhý a nebyly určeny k ozdobě, ale měly plnit léčebnou funkci. Tetovaná místa na těle tohoto muže označují v čínské medicíně akupunkturální body a tetování tak proto mohlo jedinci pomáhat od různých neduhů, které ho trápily.⁷

Tetování má mnoho funkcí, záleží na přístupu dané kultury a společnosti. Tento fakt bude velice dobře patrný v další podkapitole.

1.2. Vývoj tetování ve Světě

S rozšířením do celého Světa tetování nabývá rozdílné funkce, způsoby provedení či motivy tetování. Tato rozdílnost umožňuje vnímat pozitivní či negativní přístup vůči tetování.

1.2.1. Asie

Starodávnými dochovanými důkazy zdobení těla pomocí tetování v oblasti Asie jsou balzamovaná těla nalezena na západě Číny, které zde odpočívala okolo 3 000 let. Jedny z prvních informací o tomto fenoménu v oblasti Asie dopravil do Evropy český zástupce bratr Oldřich.⁸ Byl mnich, misionář a cestovatel.⁹ Okolo roku 1324, v rámci své výpravy, pobýval

⁵ LÉVI-STRAUSS, Claude. *Smutné tropy*. Přeložil Jiří PECHAR. Praha: Odeon, 1966. Klub čtenářů (Odeon). ISBN (Váz.), s. 129

⁶ FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování*. Přeložil Jana TRNKOVÁ, přeložil Věra MATOUŠOVÁ. Praha: Rebo, 1998. ISBN 80-7234-028-X., s. 16

⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5., s. 33-35

⁸ *Tamtéž*, s. 91

⁹ KRUMLOWSKÝ, Felix. *Jména z českých dějin, která byste měli znát*. Beta. s. 240. ISBN 978-80-7306-294-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:cf4c9eb0-a261-11e4-b7ae-001018b5eb5c>, s. 160

i na ostrově Sumatra. Zde si povšiml netradičního způsobu, jakým se domorodí obyvatelé zdobí. Za pomoci rozžhaveného kusu železného materiálu, který se následně přikládá na obličej, vytvářeli požadované tetování. Tento, nejspíše dosti bolestivý proces pro získání tetování, byl umožněn mužům i ženám. Poznatky z cest bratra Oldřicha nejsou považovány za tak významné, oproti výpravám Marca Pola, přesto, že se o jejich hodnověrnosti stále vedou debaty. Marco Polo ve svém díle zmiňuje město Vočam v zemi Kardandan, kde si muži na své dolní a horní končetiny nechávají tetovat, za pomoci několika ostrých hrotů a směsi, která má fungovat, jako barvivo, do kůže linky.¹⁰

1.2.1.1. Japonsko

První zmínky o možném zdobení těla za pomoci tetování sahá až doby 300 let před naším letopočtem. Důkazem jsou nalezené sošky jejichž těla, u některých i tváře, jsou pokryty symboly, které byly do sošek vyryty a pokud budeme předpokládat, že tetování se v mnoha případech vytvářelo zanášením barviva do otevřené kůže, tyto ozdoby bychom mohli považovat za určitý typ tetování. První zmínky o tetování na člověku na území Japonska spadají okolo roku 300 n. l. Tetování bylo výsadou mužů, kteří si svá těla a obličej zdobili různými symboly. Rozměry tetování a místo na těle se lišilo jak podle oblastí Japonska, kde domorodí obyvatelé pobývali, tak jejich postavením v daném společenství. Původní funkce tetování byla obranná – vzory tetování měly zahnat všechna zvířata, která by člověka mohla ohrozit na životě. Postupem času se z obranné funkce stává funkce estetická.¹¹

Tetování v Japonsku má také svou druhou stránku, kdy bylo naopak spojováno s trestanci a jejich odsouzením. Pokud se v dávnějších dobách Japonska jedinec určitým způsobem provinil a nebyl mu udělen trest smrti či jiný způsob trestu, byl potetován na viditelné části těla. Většinou se jednalo o tvář, kterou každý na druhé osobě vidí jako první. Tento trest měl následky v podobě vyloučení jedince ze společnosti a jistý pokles hodnoty lidského života. Kromě trestanců byli v průběhu Japonské historie tetováním označováni i lidé na okraji společnosti – chudí lidé či lehké ženy.¹² Až v roce 1853 jsou světu předloženy doklady o způsobu zdobení těla za pomoci tetování v Japonsku. Rok 1853 znamenal počátek kooperace mezi USA a Japonskem v rámci obchodu. „*V průběhu období Edo (1603–1867) si tetování oblíbilo většinové obyvatelstvo Japonsko, zejména kurtizány,*

¹⁰ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5., s. 91-92

¹¹ *Tamtéž*, s. 113

¹² *Tamtéž*, s. 115

*pracovníci jako hasiči a tesaři nebo hazardní hráči*¹³, ale již v roce 1868 se tetování i jeho tvorba stala zakázaným pro všechny Japonce z důvodu nastolení nové vládní moci. Jediní, kdo měli povolení se nechat tetovat byli cizí státní příslušníci, tedy většinou muži, kteří připlouvali v rámci obchodu. Japonská vláda si totiž dobře uvědomovala zájem o tetování ze strany cizinců a s ním spojeným finančním obnosem, který získá.¹⁴

Domnívám se, že jeden z největších vlivů na tetování a jeho obraz ve společnosti, měla zločinecká organizace jménem Yakuza. Jedná se o mafii, jejichž členové si nechávali tetováním pokrývat velké části svých těl. „*Vzory byly velmi složité, promyšlené a provázané, plné démonů, fantastických bytostí a bojovníků*“.¹⁵ Jednalo se o velmi náročný a zdoluhavý proces, kterým si lidé museli projít a projevovali, tak svoji silnou osobnost a sebedůvěru. Starší generace si spojuje tetování s Yakuzou až do současné doby a objevuje se stále jisté restriktce vůči lidem s tetováním (např. omezený vstup do plaveckých bazénů).¹⁶

1.2.2. Amerika

V roce 1492 si mořeplavec Kryštof Kolumbus zaznamenal své poznatky ohledně vzhledu domorodců z ostrova Salvador v Bahamách. Lidé nezahalovali svá těla žádným oblečením, jeví se milým dojmem a barvili se různými barvami. Historické nálezy ostatků v Jižní Americe ukazují, že na vybraná těla byl po úmrtí „*nanesen jíl a černý nebo červený pigment*“¹⁷. Na jednom z těl, které patřilo muži byly nalezeny stopy tetování v oblasti úst. Tyto ostatky se datují do doby 6 000 př. n. l., což pokládají odborníci jako jedinečný objev, jelikož jiné objevené důkazy byly mladšího data.¹⁸

1.2.2.1. Mundurukové

Společnost Munduruků obydlející amazonský prales můžeme označit za „*jeden z nejbojovnějších a nejděsivějších kmenů vůbec. Kromě toho, že byli lidé tohoto kmene jedním z nejmocnějších, byli také možná nejvíce potetovaným kmenem, alespoň co se Jižní Ameriky*

¹³ OKAZAKI, Manami. *Současné japonské tetování*. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.3. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 10-11

¹⁴ OTRUBOVÁ, Barun. *Kořený japonského tetování*. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.2. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 17

¹⁵ *Tamtéž*, s. 17

¹⁶ OKAZAKI, Manami. *Současné japonské tetování*. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.3. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 12

¹⁷ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5., s. 66

¹⁸ *Tamtéž*, s. 66

tyká“.¹⁹ Tetování zde převážně plnilo funkci změny role a postavení v dané společnosti. Proces tetování u chlapců i dívek započal okolo jejich 7 let života a pokračoval v průběhu jejich pubertálního vývoje a byl dokončen dovršením dospělosti. V tom okamžiku byl proces tetování dokončen a jedinci jsou plně schopni plnit své funkce v dané společnosti. Samotné tetování má velmi komplikovanou skladbu. Na těle a okolo uší se jedná o linky, které jsou rovnoběžné a vzdálenost mezi nimi není vybrána nahodile. Ve tváři je oválné tetování umístováno do oblasti očí, úst. Zajímavostí u Mundurukú je, že neexistují rozdíly v symbolech tetování a jejich umístění na těle, v tomto ohledu zde panuje rovnocennost. K tetování se využívají ostré předměty, kterými dojde k narušení povrchu pokožky. Směs barviva se nanášela do poraněné kůže, dokud tetovaná část nebyla dostatečně obarvena a tím pádem zřetelně viditelná.²⁰

1.2.3. Afrika

Tetování v Africe se vyznačuje procesem tetování, které je vytvořeno na základě porušení pokožky, do které je poté nanášeno barvivo a po zahojení vznikají viditelné jizvy. Tento proces se nazývá skarifikace. Je to dáno barvou kůže, na které by tetování vytvořené procesem vpichování barviva do kůže nebylo tolik patrné. Tetováním se zdobili lidé v rámci téměř celé Afriky. Tetování u Koptů je bráno velice esteticky a je pokládáno za skutečnou nádheru. Jsou tetovány pouze ty části těla, které nejsou nijak zahalovány oblečením a tetování tak může být druhými uznávané a oceňované. Oblast, která je pro skarifikaci významná je území rovníkového pásu. V Demokratické republice Kongo je tetování vytvářeno jako podlouhlé zářezy do kůže v oblasti zad a hrudníku, které vytvářejí „*tvary kosočtverců*“²¹. U Jorubů zotročování lidí v Africe způsobilo, že začali svým potomkům vytvářet tetování jako rozpoznávací znamení, aby je v budoucnu při možném setkání mohli lépe identifikovat.²²

¹⁹ OTRUBOVÁ, Barun. Mundurukú tetování lovci lebek. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.3. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 36

²⁰ *Tamtéž*, s. 36

²¹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 194

²² *Tamtéž*, s. 191–196

1.2.3.1. Egypt

V Egyptské civilizaci vzhled znamenal mnoho, z tohoto důvodu oblečení, doplňky, ale i tetování hrálo velkou roli.²³ Tetování zde probíhalo již okolo roku 2. tisíce př. n. l. a jednalo se o prvek zkrášlení, který byl umožněn pouze ženskému pohlaví. Na konci 19. století byly nalezeny ostatky čtyř egyptských žen vyššího postavení, jejichž těla byla zdobena nejen doplňky, se kterými byly do hrobu pohřbeny, ale na jejich tělech byly objeveny známky tetování tvořené linkami a body. Tetování se nacházelo na horních i dolních končetinách a převážná část vzoru byla orientována do oblasti spodní části břicha (podbřišku). Obdobné motivy a jejich umístění na těle byly nalezeny i na dalších ostatcích egyptských žen, ty byly nalezeny v jiných oblastech a pocházely i z jiného historického období. Přesto je patrné, že tato tetování měla jistou symboliku a byla vytvořena pro jistý účel.²⁴

Tetování ve všech případech neslo „modrou barvu a ta byla, jak je známo barvou bohů plodnosti“²⁵. Je tedy možné, že právě modrá barva a tetování v oblasti podbřišku mělo zajistit schopnost ženy počít a porodit, co nejvíce dětí. Tuto myšlenku podporuje i tetování, které se nacházelo na dolních končetinách žen a nesl motiv egyptského boha se jménem „Bes ochránce rodiček, dětí, patron hudby, tance a veselí“²⁶. Ženské tetování nese po celou historii Egypta velmi podobné prvky.²⁷ Novější nálezy informují o rozšíření zdobení tetování žen např. v oblasti tváře. Mimořádný nález se uskutečnil v 2. polovině 20. století, kdy byla nalezena mumie muže, na jehož dolní končetině byly objeveny stopy tetování. Tetování neslo symboly kruhů jdoucích shora dolů a některé v sobě měly umístěný bod.²⁸ Je patrné, že tetování v Egyptě neslo silnou symbolickou hodnotu a tetování na mužském těle bylo opravdu raritou na rozdíl od jiných tetovaných kultur ve světě.

²³ OTRUBOVÁ, Barun. Tetování ze starého Egypta. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.1. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 10

²⁴ VACHALA, Břetislav. Tetování ve starém Egyptě – hledání boží ochrany a krásy. *Vesmír: časopis pro šíření vědy přírodní, země a národopisné* [online]. Praha: Václav F. Kumpošt, 1871- [cit. 2020-02-13]. ISSN 0042-4544. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2012/cislo-10/tetovani-ve-starem-egypte.html>, s. 562

²⁵ OTRUBOVÁ, Barun. Tetování ze starého Egypta. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.1. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 10

²⁶ *Tamtéž*, s. 10

²⁷ *Tamtéž*, s. 10

²⁸ VACHALA, Břetislav. Tetování ve starém Egyptě – hledání boží ochrany a krásy. *Vesmír: časopis pro šíření vědy přírodní, země a národopisné* [online]. Praha: Václav F. Kumpošt, 1871- [cit. 2020-02-13]. ISSN 0042-4544. Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2012/cislo-10/tetovani-ve-starem-egypte.html>, s. 563

1.2.4. Austrálie a Oceánie

Počátky mořeplavectví do oblasti Tichého oceánu ve velkém měřítku ovlivnily celkový rozvoj tetování v evropských zemích. Muži si přivázeli z výprav na své kůži památku v podobě tetování, což způsobovalo informovanost o tomto způsobu zdobení těla a následný zájem o imitaci těchto motivů. Jedním z nejvýznamnějších osobností, kteří si zaznamenávali při výpravách poznatky ohledně tetování, byl James Cook. Svou první cestu Tichým oceánem podnikl v roce 1768 a v roce 1769 doplul na Tahiti. Zde si poznamenal: „*Obě pohlaví si malují svá těla, tatuji (tattoo), jak to nazývají svým jazykem. To je děláno barvou černou pod kůži, což je nastálo. Někteří mají pokrivené postavy lidské, ptačí či psí; ženy obecně mají značku Z na každém článku prstů i palců: muži mají je obráceně a oboje pohlaví mají další znaky jako kruhy, oblouky atd.*“²⁹ James Cook či jeho asistent Joseph Banks zkoumal tetování domorodých obyvatel a zapisoval si detailně zjištěné skutečnosti. Je zajímavé, že se v těchto zápiscích nalézají výrazy „*tatu, tattoo, tattaw*“³⁰, což nebylo příliš obvyklé, neboť záznamy o tetování do té doby byly psány způsobem a slovy jedince, který domorodé obyvatele pozoroval nikoli slovy domorodých obyvatel. Právě roku 1769, kdy James Cook dorazil na Tahiti, je přisuzován prvotní záznam termínu tetování, tak jak ho známe dnes. Přesto, že o tetování píše i další autoři a existuje i dokumentace v podobě různých skic, největší podíl na vzniku slova tetování a rozšíření povědomí o tomto způsobu zdobení těla se připisuje Jamesi Cookovi. Je to dáno nesmírnou podrobností popisu jeho výprav. Veškeré jeho mořeplavecké výpravy byly okamžitě populární mezi širokou škálou lidí.³¹

1.2.4.1. Maorové

První poznatky o Maori se svět dozvídá z poznámek Abela Tasmana, který navštívil Nový Zéland v roce 1642. Co se může jevit jako velice zajímavé, je fakt, že Tasman podrobně popsal, jak zjev, tak způsob oblékání domorodých obyvatel. V jeho zápiscích se však nepíše nic o způsobu zdobení obličeje pomocí tetování. Je samozřejmě nemožné, aby si tohoto dominantního prvku této kultury nevšiml, a proto je velmi pravděpodobné, že v Nizozemsku, odkud pocházel, tetování v té době ještě neznali. V roce 1769 doplul na Nový Zéland i již dříve zmiňovaný James Cook. V tomto časovém období bylo moko, takto je zde tetování

²⁹ RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5., s. 125

³⁰ *Tamtéž*, s. 126

³¹ *Tamtéž*, s. 124-129

nazýváno, na Novém Zélandu praktikováno nejvíce. Kulturní zvyky informují o možném původu tetování. Muži jdoucí do boje si své tváře zdobili ornamenty za pomoci zbytků opáleného dřeva. Aby tuto činnost nemuseli před každou bitvou opakovat, začali si na tvářích vytvářet otevřené rány, do kterých poté vkládali určitou barevnou směs. Jiné názory poukazují na původ tetování tváře z důvodu jistého maskování. „*Náčelníci, kteří bývali světlejší rasy, museli v bitvách bojovat s otroky tmavé pleti, a proto se barvili tak, aby nebyli nápadní.*“³² Obě tyto varianty je možné vzít v úvahu i z důvodu, že neexistují relevantní dokumentace o skutečném motivu tohoto tetování.³³

Cook si také všiml, že se vyobrazené motivy liší jeden od druhého, což znamená, že neexistují dvě stejná moko a nejvíce jsou mokem zdobeni muži staršího věku. Určité prvky moka vytvářely jedinečnou totožnost jedince. Jisté prameny informují o situacích prodeje či odkupu např. určitého území, kdy ve smlouvě do kolonky podpis jedinec místo „podpisu“, překreslil své moko, které měl na obličeji. Jedná se o důkaz hrdosti a jedinečnosti nositelů tohoto druhu tetování.³⁴

Tatěři, tedy osoby, které tetování vytvářejí, zde představují profesionály, kteří mají různou míru zkušeností a z tohoto důvodu i jinak vážené postavení. Kvalita tetování je dána praxí tatéra a od ní se také odvíjí odměna za provedenou práci. Lidé, kteří neměli dostatek prostředků museli využívat služby méně zkušeného tatéra. Tatér vždy působil na jednom místě a pokud jeho práce byla opravdu kvalitní, lidé za ním cestovali i z daleka. Celkový proces tvorby moko byl velice zdlouhavý a bolestivý. Řezy, které vytvářeli otevřené rány v kůži, byly tvořeny prostředkem zvaný Uhi. Pomůcky, které sloužily k tvorbě moka se lišily, jak materiálem, ze kterého byly vytvořeny, tak rozměry. Toto rozdílné zpracování mělo sloužit k práci na odlišné části těla, ale i pro různé etapy procesu tetování – obrysy a detaily. Do otevřených ran se nanášela látka vytvořena z „uhlí, a tak dosahoval modročerného odstínu“³⁵ Postupem času začali tatěři využívat namísto techniky řezů techniku probodávání a mohli tak vytvářet preciznější tvary moka. Moko po dokončení bylo prvních několik dní nateklé a po zahojení se stalo na dotknutí hrubým.³⁶

Mušské moko – jeho záměrem bylo nejen působit strach vůči svým protivníkům na bojišti, ale i vymezit se vůči druhým a v neposlední řadě zaujmout ženy. Moko mělo také

³² ROBLEY, Horatio Gordon. *Maorské tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2008. ISBN 978-80-903957-1-8., s. 2

³³ *Tamtéž*, s. 1-2

³⁴ *Tamtéž*, s. 3-10

³⁵ *Tamtéž*, s. 43

³⁶ *Tamtéž*, s. 42-44

za cíl odlišit otroka od samostatného muže. Otroci měli zakázáno tetování moko, což poukazuje i na jejich nízké postavení vůči jejich majitelům. Moko na obličejí muže bylo pokaždé originálním výtvozem tatéra, zatímco motivy na hýždích byly totožné. Snem Maorského muže bylo mít na svém obličejí, co nejkompexnější tetování moko, aby působili líbivým dojmem na ženy a zřetelně na bojišti. Aby mohl být mužův obličej ozdoben moko tetováním, musel se podrobit procesu trhání vousů, které by toto zdobení tváře zahalovalo.³⁷ Muži, kteří se odmítli nechat tetovat na obličejí nesou pojmenování „*Papatea neboli hladká tvář; a lidé na něj pohlížejí jako na tutua, nikoho*“³⁸.

Ženské moko – ani ženy nebyly vynechány z možnosti zdobení svého těla tetováním. Tatěři se u ženského pohlaví soustředili především na oblast rtů. Rty, které nebyly zdobeny tetováním, nebyly pro muže nijak přitažlivé, naopak zdobená oblast okolo rtů či přímo tetované rty byly vrcholem půvabu. Ženy, které měly potetovaný obličej podobně jako muži, byly opravdu ojedinělými případy. Obličejí žen byly zdobeny tetováním jen decentně v oblasti rtů, jak již bylo zmíněno, či v oblasti brady. Ženy si kromě již zmíněných míst nechávaly zdobit „*prostor mezi očima, jemně zasahujícím do čela a zadní stranu od paty přes lýtko*“³⁹. Tetování na těchto částech těla do jisté míry určovalo postavení žen v dané společnosti.⁴⁰

1.2.5. Evropa

Tetování se do Řecka v historickém období 2 500 – 750 př. n.l. dostalo z Persie či Egypta a bylo původně prioritou pro vysoce postavené muže a ukázkou jejich majetku a bohatství. Postupem času se stalo tetování symbolem nejnižší vrstvy společnosti. „*Vlivní Peršané značili otroky, uprchlíky a válečné zajatce na čelo*“⁴¹, což je velice podobné využití tetování, jako v Japonsku. Dle analýz historických dokumentů je patrné, že tetování neslo ve většině případů negativní podtext, a to ve smyslu potrestání daného jedince. Tetování, ale v Evropě nesloužilo jen k negativním účelům, tetováním se zdobili i původní křesťané, u kterých se však jednalo o chtěný čin. Tetování mělo sloužit jako ukázka víry v Boha a tetovanými motivy byly různé křesťanské symboly. Tento projev víry však musel být

³⁷ ROBLEY, Horatio Gordon. *Maorské tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2008. ISBN 978-80-903957-1-8, s. 16-27

³⁸ *Tamtéž*, s. 27

³⁹ *Tamtéž*, s. 38-39

⁴⁰ *Tamtéž*, s. 28-39

⁴¹ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 203-204

určitým způsobem regulován i na základě biblických nařízení⁴² např. „*Nebudete svá těla zjizvovat pro mrtvého, ani si dělat nějaká tetování*“⁴³. Tetování začalo být negativně napadáno a spojováno mimo jiné i s čarodějnicemi.⁴⁴

1.2.5.1. Balkánské tetování

Historie tetování v této části Evropy sahá až do 15. století. Jedná se převážně o území Bosny a Chorvatska, kdy právě toto období znamenalo vlnu útlaku a obsazování území ze strany Osmanské říše. Ženy se dostávaly do role prostitutek či v lepším případě služebných, a právě tato doba byla zrodem tetování rukou u místních žen a dívek. Nešlo pouze o estetickou stránku, ženy a dívky vložily do tetování důvěru v opatrování jejich života před vojáky Osmanské říše, v případě úmrtí by osoba byla lépe rozpoznána, jelikož právě toto tetování bylo specifickým znakem. Motivy pro tetování se staly obvyklé motivy, kterými se zdobily např. truhlice. Tetováním se zdobily jak malé děti, tak již odrostlejší dívky za pomoci ostrého nástroje (např. kostí) a vytvořenou směsí, která se do rány nanášela. Přesto, že se tato zvyklost udržela několik století, nástup komunistické ideologie znamenal pro tento zažitý rituál nepříznivé časy. Všechna tetování musela být zakrývána oděvem a problém nastal i při hledání zaměstnání, přesto proces tetování neustával, byl ale více skrytý.⁴⁵ Kresby, které zdobily ruce žen byly v nejprve „*staré, pohanské, předkřesťanské motivy, které ani náznakem nepřipomínaly spojení s vírou. Symboly vypadaly spíše jako od přírodních národů, připomínaly vločky, větve, mnohdy runové písmo.*“⁴⁶ U novodobějších motivů „*dominuje „vyšívavý“ a křížkový vzor*“⁴⁷.

⁴² RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 203-208

⁴³ BIČ, Miloš a nakladatelství a knihkupectví KALICH. *Starý zákon: překlad s výkladem, Sv. 2: Druhá a třetí kniha Mojžíšova. Exodus – Leviticus*. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1975. s. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:39944870-74fb-11e4-9c7b-5ef3fc9bb22f>, s. 305

⁴⁴ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 209

⁴⁵ Mgr. OTRUBOVÁ, Barun. Tradiční balkánské tetování. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2018), č.5. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672., s. 6-7

⁴⁶ *Tamtéž*, s. 7

⁴⁷ *Tamtéž*, s. 7

1.2.5.2. Česká republika

V Lidových novinách mezi lety 1893–1945, které byly během vzniku práce zestudovány v rámci Národní digitální knihovny pro studenty VŠ, se pojem tetování vyskytoval 181krát. Ve vydání z roku 1901 lákal článek čtenáře k návštěvě Cirkusu, kdy jedno z lákadel představovalo právě tetování. V roce 1931 se v Lidových novinách objevuje rozsáhlý článek s názvem Tetování a tetování od dr. Otakara Nováčka.⁴⁸ Kromě popisu vzniku tetování článek uvádí i způsob, jak si tetování odstranit např. za pomoci kyseliny solné. Část článků zmiňuje pojem tetování v rubrice Ze Světa, jiné v souvislosti s kriminálními činy.⁴⁹ „V roce 1984 se v československém odborném tisku objevila i tato věta: „Tetování můžeme také definovat jako záměrné poškození kůže, které má vzbudit pozornost okolí s úmyslem je přilákat nebo varovat.“⁵⁰

V této době bylo tetování velice negativním prvkem na tělech lidí. Tetování bylo spojováno s vrstvou společnosti, jako byly vězni, lehké ženy a světští. Tato skupina lidí, měla ve společnosti velmi nízké postavení a ani se nevěřilo, že by se toto postavení nijak více změnilo.⁵¹ Ve věznicích mělo tetování před rokem 1989 mělo funkci „vizuální revolty“⁵². Motivy měly dráždit a vyprovokovat, než aby vyjadřovaly tolik o daném člověku. Navíc se nejednalo o motivy, které byly náročné a zdlouhavé na tetování, přesně naopak. Odsouzení si proto nechávali zhotovit mnoho malých tetování po celém těle. Na tělech vězňů se jako jeden z nejčastějších obrazů objevovala silueta ženy. Dnešní vězni si nechají vytetovat portrét konkrétní ženy a tetování se jí musí co nejvíce podobat. Tehdy tomu tak nebylo. Postava ženy byla polooblečená či zcela nahá a nebylo zamýšleno, aby představovala konkrétní osobu. Jednalo se spíše o symbol ženy jako takové, v místě, kde nejsou pro vězně dostupné. Pokud se už nějaký člověk v pubertě pohyboval ve výchovných zařízeních, můžeme na jeho prstech

⁴⁸ *Lidové noviny*. Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 10.9.1931, 39 (454, odpolední vydání). ISSN 1802-6265. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:f26938e0-ae49-11dc-b4e1-000d606f5dc6>, s. 3

⁴⁹ *Lidové noviny*. Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 1893–1945. ISSN 1802-6265. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:bdc405b0-e5f9-11dc-bfb2-000d606f5dc6>

⁵⁰ RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6., s. 27

⁵¹ LOCHMANNOVÁ, Alena. „Kérky starých muklů“ - reflexe proměny symboliky a významu tetování v českých mužských věznicích. *Moderní-Dějiny.cz* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/kerky-starych-muklu-reflexe-promeny-symboliky-a-vyznamu-tetovani-v-ceskych-muzskych-veznicich/>, s. 3

⁵² *Tamtéž*, s. 4

ruky zpozorovat křížek, který si vytetoval sám. Obvykle se nachází na ruce, která není pro jedince dominantní, z toho důvodu, aby tetování bylo úhledné a nekostrbaté.⁵³

Mnoho vězňů mělo chuť se nechat tetovat, ale výběr motivů se jevil pro tehdejší dobu omezený. Za inspiraci tatérovi sloužili různé časopisy, a těch byl většinou jen malý počet. Proto je zajímavým faktem, že i do československých věznic přišel trend kreslených postaviček Walta Disneyho, jako je např. myšák Mickey. K vyplnění volných míst mezi jednotlivými motivy sloužily tzv. „výplně“⁵⁴. Jednalo se o drobná tetování, která ale neměla pro daného jedince žádný význam. Tetovalo se buď vpichováním barvy do kůže, kdy byla jehla, kterou tatér používal, nejčastěji namočená do barvy a ta se následně vpichovala do kůže. Druhou metodou bylo „vtírání barviva do zraněné kůže“⁵⁵. Jako barva se využívalo vše, co bylo dostupné. Oblíbená byla tuš, ale tatěři zkoušeli např. i temperové barvy. U temperek byl problém, že při hojení velmi často vypadávaly podobně jako tuž.⁵⁶ Tetování ve věznicích je i v současné době zakázané a to „v souladu s ustanovením § 28, odst. 3, písm. e), zákona č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů má odsouzený zakázáno „tetovat sebe nebo jinou osobu, nechat se tetovat nebo mít ve věznici v držení pomůcky k provádění tetování; to platí obdobně také pro jiné způsoby porušování integrity lidské kůže a držení pomůcek k provádění takové činnosti“⁵⁷.

Tetování bylo a je po celém světě spojováno s postavením ve společnosti, rituály či funkcemi, které jsou tetování připisovány. V naší společnosti má tetování převážně funkci estetickou, tedy zkrášlující. Většina našich prarodičů stále vnímá tetování jako symbol kriminálníků, zatímco pro mladší generace již představuje sebevyjádření daného člověka.

⁵³ LOCHMANNOVÁ, Alena. „Kérky starých muklů“ - reflexe proměny symboliky a významu tetování v českých mužských věznicích. *Moderní-Dějiny.cz* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/kerky-starych-muklu-reflexe-promeny-symboliky-a-vyznamu-tetovani-v-ceskych-muzskych-veznicich/>, s. 4-5

⁵⁴ *Tamtéž*, s. 5

⁵⁵ *Tamtéž*, s. 6

⁵⁶ *Tamtéž*, s. 6

⁵⁷ LOCHMANNOVÁ, Alena. Tetování jako vzkaz: Vybrané tělesné mutilace vězeňské subkultury. *The Journal of Culture* [online]. [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://www.journalofculture.cz/archiv/10-the-journal-of-culture-1-2015/78-tetovani-jako-vzkaz-vybrane-telesne-mutilace-vezenske-subkultury>, s. 11

2. Přístup k tetování ze strany zaměstnavatelů

V současné době opět oblíbenost tetování vysoce vrůstá a lidé si za pomoci tetování na svém těle například uchovávají pro ně významné okamžiky. Vzhled, který zapadá do neverbální komunikace, a kterým působíme na druhé lidi, má občas větší účinnost než komunikace verbální, a to může právě v rámci tetování na viditelných částech těla představovat problém hlavně při hledání zaměstnání. Záleží samozřejmě na druhu zaměstnání a samotné pozici, o kterou má jedinec zájem, přesto by se žadatel mohl setkat s negativním pohledem budoucího zaměstnavatele na své zdobení těla.⁵⁸

Tato část práce se proto zaměří na možné regulace ze strany zaměstnavatele vůči viditelnému tetování u zájemců o zaměstnání či u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání jimiž jsou Obchod (supermarket, hypermarket, diskont) banky a pojišťovny, a nakonec Armáda a Policie ČR. Dále pak na zaměstnanecké oblečení, které dotváří profesionální vzhled zaměstnanců a může se stát omezující vůči viditelnému tetování a budou zmíněny i příklady z praxe, kdy se u zaměstnanců daných sfér objevila i eticky nevhodná tetování.

2.1. Obchod (supermarket, hypermarket, diskont)

Jsme konzumní společnost, která neustále potřebuje uspokojovat své potřeby. K tomu nám slouží nákupní centra, supermarkety či hypermarkety, kterých je snad v každém městě několik a liší se pouze názvem, tedy obchodním řetězcem. S růstem počtu těchto marketů je důležité získávat i dostatek zaměstnanců. Dle Komory obchodních řetězců SOCR ČR, do které spadají řetězce Tesco, Hruška, Lidl, Albert, Billa, Kaufland, Makro a Penny, tedy většina obchodních řetězců, se kterými se setkáváme, je po celé České republice celkem okolo 2 100 provozoven a pracuje v nich okolo 80 tisíc zaměstnanců⁵⁹ a to zde nejsou započítány další obchodní řetězce např. Globus, které nejsou součástí této komory. Většina zaměstnanců obchodních řetězců přichází denně do přímého kontaktu se zákazníky (pokladna, obslužné úseky), kdy se snaží svým vzhledem působit profesionálně. Naopak zaměstnanci např. ve skladu se se zákazníky setkávají jen ojediněle a jejich vzhled tedy není natolik rozhodující. Je tedy otázkou, do jaké míry představuje viditelné tetování problém při přijímání do zaměstnání či v následném pracovním procesu.

⁵⁸ FIKSA, Radomír. *Tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1., s. 28-29

⁵⁹ Víte, že | SOCR. Jaký je skutečný přínos obchodních řetězců. *Komora obchodních řetězců SOCR ČR* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.jsmesoucasticeska.cz/vite-ze/>

2.1.1. Zaměstnanecké oblečení

Většina zaměstnanců supermarketů, hypermarketů či diskontů nosí v prostorech obchodu zaměstnanecké oblečení, které jim poskytuje zaměstnavatel. Zaměstnanecké oblečení může představovat jeden z mnoha zaměstnaneckých benefitů, které zaměstnavatel zaměstnanci poskytuje. Jedná se o bonus, který je poskytován k finančním benefitům, ale na rozdíl od nich, oblečení není spojováno s množstvím a kvalitou odvedené práce.⁶⁰

Na webových stránkách obchodního řetězce Kaufland a Lidl se můžeme dočíst, že vytvořili pro své zaměstnance novou verzi oblečení, kde byl dán důraz na kvalitu a materiál, ze kterého je oblečení vytvořeno. Lidl zaměstnanecké oblečení se skládá z dlouhých kalhot, „*polo trika s krátkým a dlouhým rukávem a softshellové nebo fleecové bundy*“⁶¹. (viz. Obrázková příloha – Obrázek 1) Varianty trika s krátkým rukávem umožňují viditelnost tetování u zaměstnanců, pokud se bude nacházet například na předloktí. Tetování na nohou při nošení zaměstnaneckého oblečení vidět nebudou, jelikož kalhoty jsou v provedení s dlouhými nohavicemi. U vyšších pozic je poté dress code trochu decentnější a reprezentativnější. Zaměstnanecké oblečení u obchodního řetězce Kaufland představují „*trička, halenky, košile*“⁶² (viz. Obrázková příloha – Obrázek 2) zda jsou součástí i kalhoty nebo např. mikiny nebylo nikde uvedeno. Podobné typy zaměstnaneckého oblečení mají všichni zaměstnanci supermarketů, hypermarketů či diskontů, mění se převážně barva oblečení.

2.1.2. Nařízení týkající se vzhledu

Lze se domnívat, že spolu se schopnostmi (odbornost, praxe, zodpovědnost...) se do jisté míry personalisté při přijímacím pohovoru zaměřují i na vzhled jedinců, jelikož většina zaměstnanců přichází do kontaktu se zákazníky a vytváří tak jistý vizuální kontext, v němž je na provozovnu nahlíženo. V rámci šetření nebyly autorkou práce nalezeny žádné vnitřní normy, směrnice či jakákoli omezení týkající se viditelného tetování pro přijetí do zaměstnání či pro samotné zaměstnance. Personalisté tedy nepřístupují k tetování, minimálně v oficiálně

⁶⁰ DUDA, Jiří a Mendelova zemědělská a lesnická univerzita. *Zaměstnanecké výhody v systému motivace zaměstnanců* =: *Employee benefits in the system of employee motivation: monografie*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005. s. 9. ISBN 80-7157-895-9. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:7d3f9dd0-b9f7-11e5-b404-005056825209>, s. 9

⁶¹ Společnost Lidl. Uniformy. *Zaměstnanci Lidl* [online]. Lidl. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://spolecnost.lidl.cz/nase-odpovednost/zamestnanci-na-cestech-k-lepsimu-zitru>

⁶² Aktuální tiskové sdělení. Kaufland obléká své zaměstnance do oblečení z bio bavlny s certifikátem Fairtrade. Pro novináře. *Kaufland* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://spolecnost.kaufland.cz/pro-novinare/tiskova-sdeleni/tiskova-sdeleni-detail.y=2017.m=10.n=kaufland-nove-obleceni.html>

rovině, jako k problémovému prvku při zaměstnání a nejsou zjevná ani žádná omezení vůči zaměstnancům v nutnosti tetování určitým způsobem zakrývat. Zda tetování představuje reálný problém při přijímání zaměstnanců do marketů a zda se personalisté zabývají např. i vhodnými vytetovanými motivy, odkrývají otázky v praktické části práce.

2.1.3. Příklad z praxe

Důvod pro otázku: Kontrolují personalisté motivy tetování na viditelných částech těla uchazeče o zaměstnání? částečně zdůvodňují negativní případy, kdy u dvou prodavaček z různých obchodních řetězců byly na rukou objeveny extremistické motivy tetování.

Prvním případem byla žena, která pracovala jako prodavačka v obchodním řetězci Kaufland, kdy měla na svém předloktí vytetovaný hákový kříž (viz. Obrázková příloha – Obrázek 3). Největší problém představovala spíše forma, kterou se na tetování přišlo. Na problém nepřišlo personální oddělení, ale samotný nakupující, který pořídil obrazový záznam a ten následně sdílel přes internet. Kaufland s ženou rozvázal pracovní poměr⁶³ a hájí se, že žena pracovala dříve „na pozicích, kde je součástí předepsaného pracovního oděvu dlouhý rukáv. Až při změně jejího pracovního zařazení na pokladu vyšlo najevo, že brigádnice nesplňuje etické požadavky naší společnosti“⁶⁴. Z tohoto vyjádření je tedy patrné, že v daném obchodním řetězci existuje Etický kodex, kterým by se zaměstnanci měli řídit.

Druhým případem byla prodavačka obchodního řetězce Penny, která měla na své ruce vytetovaný motiv „runy, kterou používala 7. dobrovolnická horská divize SS“⁶⁵. (viz. Obrázková příloha – Obrázek 4) Jedná se o motiv, který je nedovolený a je součástí i brožury o extremistických motivech, která slouží Policii České republiky. Tetování si opět všiml zákazník a dle slov paní „vedoucí, která byla sama překvapená: „Určitě si o tom s ní promluví, sama jsem to nevěděla, myslela jsem si, že je to normální tetování“⁶⁶. Sama prodavačka uvádí, že se jednalo o mladický neuvážený čin a dnes ji je vědoma, co tento symbol znamená. Na část mé otázky v praktické části této práce odpovídá i zástupkyně tohoto

⁶³ Echo24. „Z lásky k Česku“. Prodavačku v Kauflandu „zdobil“ hákový kříž. *Echo24* [online], 27.4.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/wCczk/z-lasky-k-cesku-prodavačku-v-kauflandu-zdobil-hakovy-kriz>

⁶⁴ Aktuálně. cz. Kaufland propustil pokladní s hákovým křížem na předloktí. Dřív nosila dlouhý rukáv, hájí se. *Aktuálně.cz* [online]. Domáci, 27.4.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/mein-kampfland-komentuji-lide-pokladni-s-tetovanim-hakoveho/r~d712bf182b3411e7b494002590604f2e/>

⁶⁵ 24zprávy. Další neonacistka za pultem? „Byla to chyba v mládí,“ říká o tetování pokladní z Penny Marketu. *24zprávy* [online], 1.8.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://www.24zpravy.com/domaci/dalsi-neonacistka-za-pultem-byla-to-chyba-v-mladi-rika-o-tetovani-pokladni-z-penny-marketu/76263-zpravy>

⁶⁶ *Tamtéž*

obchodního řetězce, která sdělila informace, že v rámci přijímacího pohovoru se zájemci, obchodní řetězec nekontroluje a není oprávněn k tomu, aby u zájemců prováděl kontrolu jejich zevnějšku.⁶⁷

2.2. Banky a pojišťovny

K měsíci dubnu roku 2020 bylo na území české republiky aktivních „49 bank a poboček zahraničních bank (bez ČNB)“⁶⁸. Dle průzkumu mezi největší komerční banky na základě počtu klientů jsou Česká spořitelna, ČSOB a Komerční banka⁶⁹. Česká spořitelna měla k měsíci březnu 2020 necelých 10 000 zaměstnanců⁷⁰, ČSOB měla ke konci roku 2019 okolo 8 700 zaměstnanců⁷¹ a Komerční banka měla v roce 2019 okolo 7 300 zaměstnanců⁷².

Mezi největší komerční pojišťovny v roce 2019 v počtu klientů na území České republiky jsou Česká pojišťovna, Kooperativa a Allianz pojišťovna.⁷³ Přičemž Česká pojišťovna měla v roce 2019 okolo 3 500 zaměstnanců⁷⁴, Kooperativa má v současné době okolo 4 000⁷⁵ a Allianz pojišťovna v roce 2019 necelých 1000 zaměstnanců⁷⁶.

Poměrná část ze zmíněného počtů zaměstnanců bank a pojišťoven přichází do přímého kontaktu s klienty a jejich vzhled musí působit příjemným dojmem. Představuje tak viditelné tetování u zájemců o zaměstnání, či zaměstnanců výrazný problém pro profesionální obraz firmy, nebo ji naopak nijak neovlivňuje?

⁶⁷ 24zprávy. Další neonacistka za pultem? „Byla to chyba v mládí,“ říká o tetování pokladní z Penny Marketu. *24zprávy* [online], 1.8.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://www.24zpravy.com/domaci/dalsi-neonacistka-za-pultem-byla-to-chyba-v-mladi-rika-o-tetovani-pokladni-z-penny-marketu/76263-zpravy>

⁶⁸ Česká národní banka. Bankovní statistika. *Česká národní banka* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/

⁶⁹ HOVORKA, Jiří. Největší banky v Česku. Žebříček podle počtu klientů i peněz. *Peníze.cz* [online]. 31.3. 2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/bezne-ucty/413386-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-i-penez>

⁷⁰ Česká spořitelna. Základní fakta k 31.3.2020. *Česká spořitelna* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

⁷¹ ČSOB. O ČSOB a skupině. *ČSOB* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/csob/o-csob-a-skupine>

⁷² KB. Fakta a výsledky. KB [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/vse-o-kb/fakta-a-vysledky>

⁷³ CVEJDOVÁ, Veronika. Kolik mají komerční pojišťovny klientů? *Duo Finance.cz* [online]. 25.1.2019 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.duofinance.cz/pocet-klientu-komercnich-pojistoven>

⁷⁴ Generali Česká pojišťovna a.s. *Výroční zpráva 2019* [online]. 15. 5.2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://www.generaliceska.cz/documents/20183/26794/VZ_GCP19_CZ.PDF/44ccdf5b-db15-4318-a385-ceafe6c9576a

⁷⁵ Kooperativa. O pojišťovně Kooperativa. Kooperativa [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa/o-pojistovne-kooperativa>

⁷⁶ Allianz pojišťovna, a. s. *Údaje o Allianz pojišťovně k 31. březnu 2019* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://apps.allianz.cz/file/45936/Údaje_o_Allianz_pojistovne_k_31._breznu_2019.pdf

2.2.1. Dress code

V této sféře zaměstnání hraje vnější vzhled a profesionální přístup možná důležitější roli než v oblasti předchozí a viditelné tetování u zaměstnanců se tak může jevit jako určitý problém. Ve finanční sféře musí zaměstnanci dodržovat jistý styl oblékání tedy dress code. Ten upravuje, co se jeví jako vhodné oblékání s důrazem na profesionalitu a dobrý první dojem. Obě tyto sféry mají daný velmi podobný styl oblékání, jelikož se zaměstnanci v obou oblastech pravidelně setkávají se svými klienty a musí působit profesionálním dojmem. Ženy i muži mají určeny dva typy oblečení, kdy první z nich představuje „*Standard obchodní (Business)*“⁷⁷ a druhým typem je „*Standart slušného oblečení (Business casual)*“⁷⁸, kdy rozdíl představuje míra formality daného oblečení.⁷⁹

2.2.1.1. Business styl – muž a žena

Pro muže je v business stylu nezbytný oblek, který nemusí být vždy černý. Právě naopak je vhodné, aby muži v pracovní době nosili i jinou barvu obleku, a to z důvodu rozdělení doby pracovní od doby volna, kdy např. může využít černý oblek, pokud se chystá do společnosti. Je také možné využít nesourodosti látky saka a kalhot, a i tato varianta je pro business styl v pořádku. Košile může nést různé vzory, přesto je nejvhodnější proužkovaná košile. K tomuto typu košil je dobré zvolit kravatu, která je laděna pouze v jedné barvě. Obuv „*k obleku vždy šněrovací, mokasíny nebo semišové boty si můžeme vzít tehdy, máme-li sako a kalhoty z jiného materiálu*“⁸⁰. Barva ponožek by měla co nejvíce odpovídat barvě společenské obuvi.⁸¹

Ženy v tomto typu oblékání volí převážně kostýmek v provedení s kalhoty či sukní. Od ženského typu bussines stylu se očekává, že se bude skládat z několika vrstev oblečení. Tímto se myslí vrstva spodního prádla, následují šaty či blůza v kombinaci se sukní či kalhoty. Poslední vrstva by měla ženám zakrývat holé ruce, v tomto případě přichází do úvahy např. sako. Spodní prádlo ženy, by za žádných okolností nemělo být vidět, proto je důležité dbát na materiál oblečení a barvu prádla. Šaty by měly být spíše volnějšího střihu s přiměřenou hloubkou dekoltu a délkou. Obuv by měla být na podpatku. Silonky jsou

⁷⁷ ČSOB firemní kultura. Naše image. *Informační systém AMBIS* [online]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha_c.6_Standardy_oblekani_-_Dress_code.pdf?lang=sk;so=da

⁷⁸ *Tamtéž*

⁷⁹ *Tamtéž*

⁸⁰ ŠPAČEK, Ladislav. *Malá kniha etikety pro manažery*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 80. ISBN 978-80-204-2252-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:f65cbc62-e909-49c3-b802-1049ae2217b6>, s. 80

⁸¹ *Tamtéž*, s. 78-84

nutností ženy v každém počasí, tedy i v horkých dnech. Barevná škála oblečení by se měla pohybovat v „černé, bílé, lososové, béžové, bleděmodré“⁸²...⁸³ (viz. Obrázková příloha – Obrázek 5)

2.2.1.2. *Business casual*

Pokud muž nebo žena nemají sjednanou schůzku s klienty a jejich pracovní náplní je administrativního charakteru, mohou se uchýlit ke stylu business casual. Pokud je nutný společenský oblek je možná barevná různorodost např. společenských kalhot a saka.⁸⁴ Muži nemusí mít oblečenou kravatu „*pak si rozepnou knoflíček u krku, trička pouze s límečkem, kalhoty, mokasíny nebo semišové boty*“⁸⁵. Obuv musí být vzdušná.⁸⁶

Pro ženy business casual tvoří „*sukni nebo kalhoty a tričko nebo halenku, svetrík, značkové džíny*“⁸⁷. Kalhoty mohou být ¾ stříhu a je povolena pestrost barev. Obuv nemusí být uzavřena a ženy u tohoto typu oblečení nemusí nosit punčochy.⁸⁸ (viz. Obrázková příloha – Obrázek 6)

2.2.2. *Narízení týkající se vzhledu*

Banky i pojišťovny mají jistě mnoho různých nařízení, které jsou specifikovány na určitou oblast. Při hledání, zda existují jistá vnitřní nařízení týkající se tetování, byl nalezen Etický kodex ČSOB banky⁸⁹ či zmínka o etickém kodexu u zdravotní pojišťovny VZP⁹⁰. Po prostudování kodexu ČSOB, nebyla nalezena žádná informace o vzhledu

⁸² ŠPAČEK, Ladislav. *Malá kniha etikety pro manažery*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 80. ISBN 978-80-204-2252-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:f65cbc62-e909-49c3-b802-1049ae2217b6>, s. 84

⁸³ *Tamtéž*, s. 79–84

⁸⁴ ČSOB firemní kultura. Naše image. *Informační systém AMBIS* [online]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha_c.6_Standardy_oblekani_-_Dress_code.pdf?lang=sk;so=da

⁸⁵ ŠPAČEK, Ladislav. *Malá kniha etikety pro manažery*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 80. ISBN 978-80-204-2252-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:f65cbc62-e909-49c3-b802-1049ae2217b6>, s. 82

⁸⁶ ČSOB firemní kultura. Naše image. *Informační systém AMBIS* [online]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha_c.6_Standardy_oblekani_-_Dress_code.pdf?lang=sk;so=da

⁸⁷ ŠPAČEK, Ladislav. *Malá kniha etikety pro manažery*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 80. ISBN 978-80-204-2252-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:f65cbc62-e909-49c3-b802-1049ae2217b6>, s. 84

⁸⁸ ČSOB firemní kultura. Naše image. *Informační systém AMBIS* [online]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha_c.6_Standardy_oblekani_-_Dress_code.pdf?lang=sk;so=da

⁸⁹ *Tamtéž*

⁹⁰ Pojišťovna VZP. Informace o společnosti k 30.9.2016. *Pojišťovna VZP* [online]. Dostupné z: https://www.pvzp.cz/wp-content/uploads/2017/06/Povinne_udaje_PVZP_2016-09-30.pdf

či problematice tetování.⁹¹ O vzhledu a oblékání má totiž ČSOB vytvořenou příručku, která obsahuje ukázkou vhodných, či nevhodných typů oblečení pro tuto profesi. Ani tato příručka se však o tetování, či jeho případném zakrývání nezmiňuje.⁹² Však v článku Lenky Králové na portálu Businessanimals se však k tetování vyjadřuje žena, která v ČSOB bance pracovala. Dle jejího vyjádření zaměstnanci svá tetování zakrývají ze svého vlastního podnětu. Dobře si uvědomují, že pro navázání kontaktu s klientem musí působit profesionálně a tetování může být prvek, který může působit negativně.⁹³

Jedná se o serióznější zaměstnání, kde první dojem je jedním z velmi důležitých faktorů. Můžeme tedy říci, že zakrývání tetování zde funguje automaticky na nepsaném principu.

2.3. Armáda České republiky

„Armáda České republiky je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky, které dále tvoří Vojenská kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž“⁹⁴ a její primární funkcí je co nejúčinnější obrana České republiky.⁹⁵ V roce 2019 bylo pod Ministerstvem obrany celkem 33 958 zaměstnanců ze sféry Armády ČR. Z toho bylo „25 899 vojáků z povolání, 6 896 občanských zaměstnanců a 1 163 státních zaměstnanců“⁹⁶. Důležitým prvkem je jistota a respekt, které obyvatelé mají k AČR. Výsledky výzkumu, který se zabýval „Důvěrou v českou armádu v letech 1992–2012“⁹⁷ poukazuje na nadprůměrné vkládání důvěry do AČR, kdy hodnoty se v roce 2012 pohybují okolo 70 %.⁹⁸

Je tedy otázkou, zda viditelné tetování nemůže být prvkem, který snižuje respekt a důvěryhodnost v očích veřejnosti.

⁹¹ ČSOB. Etický kodex zaměstnanců skupiny ČSOB, člena skupiny KBS. *ČSOB Dokumenty* [online]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/594543/csob-csr-eticky-kodex.pdf>

⁹² *Tamtéž*

⁹³ KRÁLOVÁ, Lenka. Tetování v businessu: zakrývat, či ukazovat? *Business Animals. cz* [online]. 9.7.2019. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://www.businessanimals.cz/ba/clanky/tetovani-business/>

⁹⁴ Armáda České republiky. Armáda České republiky se představuje. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>

⁹⁵ *Tamtéž*

⁹⁶ Ministerstvo obrany České republiky. Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992–2019. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 17.1. 2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=129653>

⁹⁷ *Armáda České republiky: symbol demokracie a státní suverenity: 1993-2012*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2012, 205 s. ISBN 978-80-7278-600-8, s. 124

⁹⁸ *Tamtéž*, s. 124

2.3.1. Nařízení týkající se vzhledu

Armáda České republiky založila k účelu informací pro uchazeče o službu v armádě internetovou stránku a lidé se zde mohou ptát na vše, co je zajímavé. Několik dotazů se týkalo i tetování a její problematiky. Poskytnuté odpovědi ukazují, že tetování je možné, a však za podmínek, že se nebude nacházet na viditelné části těla. Musí být zakryté uniformou, a to i ve variantě s krátkým rukávem. Dokonce se zde objevují informace, že si uchazeč může nechat tetování odstranit z vlastních financí.⁹⁹ Již z těchto dostupných informací vyplývá, že tetování v Armádě ČR může představovat významný problém.

Existují však konkrétní nařízení, kterými se armáda řídí, a které o tetování opět řeknou více. Ucelené a jednotné normy pro obě pohlaví, to je problém, se kterým se armáda potýkala až do roku 2016.¹⁰⁰ Obecný vzhled armády se do té doby řídil kromě jiného podle „*Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR z roku 2006*“¹⁰¹. Tento dokument však dostatečně nepokrýval celkovou problematiku. Z tohoto důvodu vzniklo nové nařízení a to „*Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR k úpravě vnějšího vzhledu vojáků v podřízenosti náčelníka generálního štábu AČR*“¹⁰². Pro vytvoření dokumentu byla sestavena speciální skupina, která využila různých rozborů či výzkumů armády Německa či Spojených států. Dokonce se zaměřila i na vnitřní normy týkající se vzhledu u řady velkých firem.¹⁰³ Tvorba tohoto dokumentu trvala 6 měsíců. Nařízení se, kromě jiného, zaměřuje i na různé tělesné modifikace a tetování. Zda je tetování pro armádu přijatelné, či nikoli se posuzuje dle Nařízení z 2 hledisek:

- místo, kde na těle se tetování nachází
- zda je vytetovaný motiv přípustný¹⁰⁴

Dle Nařízení motiv nesmí být vytetovaný na místech označené červenou barvou (viz. Obrázková příloha – Obrázek 7), to znamená „*obličej, ústa, uši, ve vlasové části hlavy, nebo na krku. Oblast krku se rozumí jakákoli jeho část viditelná při nošení předepsané*

⁹⁹ Armáda České republiky. Náborová poradna. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 4. 6.2019]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/faq?page=10>

¹⁰⁰ SEIFERT, Petr. Vnější vzhled vojáků. *A Report: list československé armády* (5/15). Praha: Magnet-press, 1990-. ISSN 1211 - 801X., s. 8. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar5_2015.pdf

¹⁰¹ *Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR z roku 2006* (interní dokument)

¹⁰² *Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR č. j. 1102–1/2016–1304* (interní dokument)

¹⁰³ MAREK, Vladimír. Zeptej se, co můžeš udělat pro stát. *A Report: list československé armády* (6/15). Praha: Magnet-press, 1990-. ISSN 1211 - 801X., s. 2–4. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar06_2015.pdf

¹⁰⁴ *Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR č. j. 1102–1/2016–1304* (interní dokument), s. 6

vojenské výstroje¹⁰⁵. Dále se jedná o „zápěstí, na rukou, dlaních, nebo na prstech ruky“¹⁰⁶. Jelikož stejnokroje nemají krátké nohavice, tetování na dolních končetinách jsou vždy zakryta. Tetování nesmí být vidět při nošení jakéhokoli druhu armádního oblečení. Výjimka se vztahuje na úbor pro sport. Pokud se, ale jedná o vytetovaný motiv nevhodného charakteru, tetování musí být skryté. Možností, jak tetování zakrýt, je více. Prvních z nich je make-up, barvy, co nejvíce podobné tělové barvy. Druhou variantou jsou „náplasti“¹⁰⁷. Poslední variantou jsou „elastické a neprůhledné návleky“¹⁰⁸. Každá z těchto variant musí na těle dobře držet.

Jsou tetování, která neodporují nařízení, ale musí být zakrývána i při nošení sportovního úboru. Jedná se o tematiku „sexuální, drogovou...“¹⁰⁹. Motivy tetování, která jsou zakázána „symbolizují politický názor nebo přesvědčení, myšlenky a motivy skupin, spolků, hnutí nebo organizací propagující potlačování lidských práv a svobod, diskriminaci jiné rasy, pohlaví, náboženství a národa nebo národnosti“¹¹⁰.

Existují vojáci, kteří se nechali tetovat před vznikem a uzákoněním tohoto nařízení. Pokud by motiv tetování byl v nesouladu a tím pádem porušoval toto nařízení, musí tuto skutečnost nahlásit svému veliteli. Řešení tohoto problému je několik. První možnost je nechat si tetování odstranit. Tato varianta je ale finančně nákladná a představa, že si jedinec nechá odstranit tetování např. přes větší část ruky, je poměrně málo reálná. Další možností je zažádat si o „výjimku“¹¹¹. Ta je udělena velitelem a zapisuje se do složky daného vojáka.¹¹²

2.3.2. Uniformy

Tetování nesmí být viditelné v žádné uniformě, jak je již psáno výše. V současné době nošení uniforem a všech doplňků upravuje „Normativním výnosem Ministerstva obrany č. 49 z 28. května 2013 o pravidlech nošení vojenské výstroje a drobných stejnokrojových doplňků (stejnokrojový výnos)“¹¹³. U uniforem s dlouhým rukávem i nohavicemi se tetování lehce zakryje, problematičtější jsou uniformy letní s krátkým rukávem. Sama uniforma

¹⁰⁵ Nařízení náčelníka Generálního štábu AČR č. j. 1102-1/2016-1304 (interní dokument), s. 6

¹⁰⁶ Tamtéž, s. 6

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 6

¹⁰⁸ Tamtéž, s. 6

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 6

¹¹⁰ Tamtéž, s. 6

¹¹¹ Tamtéž, s. 7

¹¹² Tamtéž, s. 7

¹¹³ Normativní výnos Ministerstva obrany č. 12/2012 aktuální verze (interní dokument)

dokáže do jisté míry zakrýt mnoho míst, na kterých bych se mohla viditelná tetování nacházet. Existují však místa např. obličej, hlava či krk, která jsou při nošení uniformy vždy odhalena a z tohoto důvodu je tetování na těchto místech v rozporu s nařízením. Ruce jsou odhaleny právě při nošení košile s krátkým rukávem. V takovém případě musí být viditelná tetování zakryta variantami, které již byly zmíněny či košili s dlouhým rukávem.

2.3.3. Příklad z praxe

Událost, která zde bude zmíněna, je případ již bývalého příslušníka armády, který se chtěl nechat tetovat, a tak hledal na internetu inspiraci. Zaujala ho věta: „*Mou ctí je věrnost*“¹¹⁴, která mu připadala, jako vhodná. Nejspíše i proto, že se dá pozitivně vztáhnout k samotné armádě, kdy vojáci prokazují věrnost vlasti. Tento motiv si tedy nechal vytetovat na záda. Jelikož se jedná o místo, které není pod uniformou vidět, nikdo mu nevěnoval nijak velkou pozornost. Problém nastal ve chvíli, kdy armáda organizovala tělesné zkoušky. Když se vojáci převlékli do plavek, nápis tetování byl ihned vidět. Byl zatčen „*vojenskou policií*“¹¹⁵, která mu následně sdělila, co za motiv si nechal vytetovat. Věta: „*Věrnost je mou ctí*“¹¹⁶ či její úpravu „*Mou ctí je věrnost*“¹¹⁷, jako v tomto případě, využívali příslušníci bojové a bezpečnostní složky, jinak známé jako SS. Tuto větu si však oblíbili i současné extremistické skupiny, které se snaží obnovit slávu právě této složce.¹¹⁸ Tento motiv tedy absolutně porušuje veškerá nařízení týkající se tetování v rámci armády. Jeho neznalost nepodporuje ani informace, že na krku nosil přívěšek s motivem svastiky.¹¹⁹ Pro vojáka to znamenalo propuštění v rámci armády, odebrání veškerých hodností. Navíc byl propuštěn bez nároku na peněžní obnos, který vojáci po ukončení pracovního poměru dostávají. Dále byl předvolán k soudu „*kvůli podezření z podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka*“¹²⁰.

¹¹⁴ BARTOSZ, Jakub. Strakonický soud osvobodil vojáka s esesáckým tetováním. *iDNES.cz* [online]. 20. 6. 2010 [cit. 04. 05. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/strakonicky-soud-osvobodil-vojaka-s-esesackym-tetovanim.A100602_140156_krimi_jba

¹¹⁵ *Tamtéž*

¹¹⁶ CHMELÍK, Jan. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6., s. 127

¹¹⁷ *Tamtéž*, s. 128

¹¹⁸ *Tamtéž*, s. 127

¹¹⁹ ČTK. Armáda má problém. Vojáka s nacistickým tetováním. *TÝDEN.cz* [online]. 24. 2. 2010 [cit. 1. 6. 2019]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/armada-ma-problem-vojaka-s-nacistickym-tetovanim_160125.html

¹²⁰ BARTOSZ, Jakub. Strakonický soud osvobodil vojáka s esesáckým tetováním. *iDNES.cz* [online]. 20.6.2010 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/strakonicky-soud-osvobodil-vojaka-s-esesackym-tetovanim.A100602_140156_krimi_jba

Z uvedeného případu vyplývá, že Armáda české republiky klade vysoký důraz na vzhled svých zaměstnanců a dbá v tomto směru na přísných pravidlech.

2.4. Policie České republiky

„Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991, který slouží veřejnosti.“¹²¹ Cílem Policie ČR je mimo jiné vytvářet bezpečné prostředí pro občany, ochraňovat jejich majetek či zabraňovat recidivnímu chování.¹²² K měsíci březnu roku 2018 Policie ČR zaměstnávala „40 175 policistů, z čehož je 6 238 žen“¹²³

I k Policii České republiky mají občané respekt a důvěru. Je tedy otázkou, zda viditelná tetování na tělech policistů, podobně jako u vojáků, nedegradují pozitivní obraz v očích veřejnosti.

2.4.1. Nařízení týkající se vzhledu

Informace o možnosti tetování v rámci služby u Policie ČR jsou poměrně striktně omezeny jako u Armády ČR. Jediný dokument, kterým by se měla Policie řídit, a který se zmiňuje o tetování je „Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 4. prosince 2006, kterým se stanoví základní pravidla chování, služebního jednání a služební zdvořilosti v Policii České republiky“¹²⁴. Dočteme se zde, zejména jak se mají policisté chovat, ale součástí spisu je také kapitola, která popisuje, jak by měl policista ČR vypadat. Kromě čistého oblečení, barvy vlasů se zde vyjadřuje i k tetování. Nařízení zní: „Policista nesmí mít při výkonu služby viditelné tetování“¹²⁵. Tímto ale veškerá zmínka o tetování končí. Je s podivem, že AČR má ve svých nařízeních pečlivě rozepsané podmínky, které musí tetování splňovat. Zatímco PČR má tyto informace v rámci dokumentů poměrně omezené.

Pro případné uchazeče o práci u policie, je možné na oficiálních stránkách Policie ČR nalézt podmínky, které uchazeč musí splnit, aby mohl být přijat do pracovního poměru.

¹²¹ Policie České republiky. O Policii ČR. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

¹²² *Tamtéž*

¹²³ Policie České republiky. Zveřejněné informace 2018. *Policie České republiky* [online]. 13. 6. 2018 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://www.policie.cz/clanek/pocty-prislusniku-v-policii-ceske-republiky.aspx?fbclid=IwAR05iq1yLAXsz3GOzH3TkJk_U2osELeEl2mwQw2r-uY_0IaXJUFJhZ2-Yso

¹²⁴ *Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 4. prosince 2006, ve znění ZP PP číslo 90/2009* (interní dokument)

¹²⁵ *Tamtéž*, s. 6

V obecných informacích a podmínkách (např. bezúhonnost, věk 18+...), se zde o možnosti tetování nic nepíše.¹²⁶ V souboru, který je přiložen níže na stránce, se však informace o tetování nacházejí. Kromě obecné definice, co je pokládáno za viditelné tetování, se v tomto souboru nalézají silueta postavy s vymezením zakázaných míst na těle pro tetování.¹²⁷ Podobný nákras je využit k definování viditelného tetování u AČR.

Na obrázku (viz. Obrázková příloha – Obrázek 8) jsou vyznačené části těla, která mohou být problematická při zahalování, pokud by se na nich tetování nacházelo. Zajímavé, ale je, že nákras, na rozdíl od AČR, se zaměřuje i na dolní končetiny. Zde jsou problematickým místem celá část lýtek a nártý.¹²⁸ Tento dokument musí uchazeč podepsat a podpis uchazeče na tomto dokumentu znamená:

- důkladné seznámení se s informacemi v tomto dokumentu
- potvrzení, že se na jeho těle nenachází žádné viditelné tetování a ani se na jeho těle za dobu služby žádné neobjeví.¹²⁹

Samozřejmě i zde výjimky existují. „*Ve zvlášť výjimečných případech, a vyžaduje-li to zvlášť důležitý zájem služby, může služební funkcionář oprávněný ustanovovat policisty na služební místa při přijetí do služebního poměru povolit v nezbytném rozsahu výjimku; tato výjimka musí být písemně odůvodněna, včetně popisu nebo vyobrazení existujícího tetování*“¹³⁰.

2.4.2. Policejní stejnokroj

Vzhled uniformy Policie České republiky v současné době upravuje „*vyhláška č. 122/2015 Sb., o způsobu vnějšího označení, služebních stejnokrojích a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel, plavidel a letadel Policie České republiky a o prokazování příslušnosti k Policii České republiky*“¹³¹.

Stejnokroj s dlouhými nohavicemi a rukávy zakryje většinu problematických míst, kde by mohlo být tetování vidět. U stejnokroje s krátkým rukávem (viz. Obrázková příloha – Obrázek 9) nastává problém, pokud by měl policista tetování na odhalené části ruky.

¹²⁶ Policie České republiky. Vzhled příslušníka PČR. *Policie České republiky* [online]. [cit. 4. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx>, s. 1-2

¹²⁷ *Tamtéž*, s. 1

¹²⁸ *Tamtéž*, s. 1

¹²⁹ *Tamtéž*, s. 1

¹³⁰ *Tamtéž*, s. 2

¹³¹ *Sbírka zákonů České republiky č. 122/2015*

Krk je v uniformě odhalený, stejně jako u armády. Hlava a obličej nemusí být zmiňovány, jelikož tyto části, jsou odhalené stále. Pokud by byl uchazeč přijat a tetování by se nacházelo na některé viditelné části těla, může být vyzván k jeho odstranění nebo zakrytí. Tetování se může zakrývat obdobnými způsoby, které byly pospány u AČR (návršky, make-up...) ¹³²

2.4.3. Viditelné tetování u policistů bez stejnokroje

Tato podkapitola vysvětluje, že je možné, aby měl policista ČR viditelné tetování, pokud nemá oblečený stejnokroj. 7. října 2016 se uskutečnila schůze „v kanceláři policejního prezidenta genmjr. Mgr. Bc. Tomáše Tuhého“ ¹³³. Kromě jiného se zde vrcholní představitelé PČR zabývali právě touto otázkou. Nakonec došli k závěru, že tetování, které je viditelné, by se mělo řešit výhradně u příslušníků PČR, kteří nosí stejnokroj. U těchto jedinců musí být tetování zakryto. Jakýkoli vytetovaný motiv na těle by však neměl omezit při vstupu ke složkám Policie ČR. Jedinců, kteří pracují v civilu, by se omezení v rámci tetování nemělo týkat vůbec. ¹³⁴ Ředitel Unie bezpečnostních složek Zdeněk Drexler se k tomuto tématu vyjádřil velice pozitivně. Podle něj je tetování v dnešní době rozšířeným fenoménem, který by se neměl stát překážkou, jak v rámci zaměstnání, tak přijetí do řad Policie. ¹³⁵ Podobně to vidí i psychologové. Naši prarodiče stále nejsou schopni přijmout fakt, že by Policisté mohli být potetovaní. Oni stále vnímají potetované lidi, jako kriminálníky a policisté jsou přece orgán, který tyto lidi zatýká. Z toho důvodu přece nemohou vypadat stejně. ¹³⁶

Z šetření vyplývá, že Armáda České republiky a Policie České republiky jsou výrazně striktní v dodržování pravidel týkající se viditelného tetování u zájemců o zaměstnání či následně zaměstnanců. Nejvíce uvolněná pravidla se jeví v oblasti obchodu, kdy personalisté, alespoň v oficiálně rovině, nepřístupují k viditelnému tetování jako k problémovému faktoru pro přijetí zájemce do zaměstnání. Někde mezi AČR, PČR a obchody se pohybují banky

¹³² ZELENKA, Jakub. Policisté s „kérkou“? Ano, dle pravidel. *Pressreader.com* [online]. 13.10.2016 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20161013/281543700441057>

¹³³ DREXLER, Zdeněk. Jednání u policejního prezidenta Tomáše Tuhého. *Uniebs.cz* [online]. 11.10.2016 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: <http://uniebs.cz/2016/10/11/jednani-u-policejního-prezidenta-tomase-tuheho/>

¹³⁴ ZELENKA, Jakub. Policisté s „kérkou“? Ano, dle pravidel. *Pressreader.com* [online]. 13.10.2016 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20161013/281543700441057>

¹³⁵ *Tamtéž*

¹³⁶ *Tamtéž*

a pojišťovny. Velmi důležitou roli zde hraje profesionální dojem, a přestože viditelné tetování nepředstavuje problém pro přijetí do zaměstnání, sami zaměstnanci si svá tetování zakrývají z vlastní iniciativy právě z důvodu reprezentativnosti.

3. Praktické porovnání informací

Praktická část bakalářské práce byla autorkou zvolena z důvodu zmapování a rozšíření horizontu informací týkajících se problematiky hledání zaměstnání pro uchazeče s viditelným tetováním ve 21. století. Problém, se kterým se autorka potýkala prakticky po celou dobu psaní této práce, je nedostatečné množství informací, jak obecných, tak spíše odborných, týkajících se dané problematiky u zájemců o zaměstnání na trhu práce či následně v zaměstnaneckém poměru.

Právě z tohoto důvodu byl realizován kvalitativní výzkum, který je zaměřen na pohled zaměstnavatele vůči viditelnému tetování u zájemců o zaměstnání či následně u zaměstnanců ve vybraných sférách zaměstnání.

3.1. Plán výzkumu

První krok se týká přípravy samotného výzkumu, coby nejdůležitější a nejpodstatnější části práce.

3.1.1. Metoda výzkumu

Původním záměrem výzkumu byl kvantitativní výzkum pomocí dotazníků, v nichž by byly vzneseny otázky na problematiku viditelného tetování u vybraných sfér zaměstnání. Z oblastí obchodu (supermarket, hypermarket), bank a pojišťoven a veřejných složek Policie a Armády ČR byly e-mailem osloveni jejich zástupci, tedy samotní zaměstnavatelé, a požádáni, zda by byli ochotni dotazník vyplnit. Když už bylo odpovězeno, odpověď byla bohužel ve smyslu: Předáváme to personálnímu oddělení atd... Z oblasti obchodu a bank, pojišťoven nebyl získán ani jeden vyplněný dotazník. Nejlépe se k žádosti postavila Armáda ČR, která dotazník vyplnila, a navíc odkázala i na Rekrutační středisko, kde bylo možné získat i podrobnější informace. Policie ČR na dotazník odpověděla velice stroze, přesto bylo možné získat alespoň základní představu a informace. Záměr plánovaného kvantitativního výzkumu byl ukončen na základě nedostatečného množství získaných poznatků z důvodu nízké návratnosti.

Z tohoto důvodu byl zvolen výzkum kvalitativního charakteru. Pro získání dat, byla zvolena metoda hloubkových rozhovorů, které byly provedeny se zaměstnanci z již předem jmenovaných oblastí. Samotné rozhovory byly se souhlasem respondentů nahrávány a následně přepsány. Tyto oblasti zaměstnání byly zvoleny úmyslně z důvodu očekávaných

viditelných rozdílů pohledu zaměstnavatelů na problematiku viditelného tetování u svých zaměstnanců.

Byly provedeny 3 hloubkové rozhovory z oblasti obchodu, 3 rozhovory z oblasti bank a pojišťoven a 3 z oblasti Armády a Policie ČR. Respondenti, se kterými byly vedeny rozhovory, jsou různých věkových kategorií a jedná se o muže i ženy. Jsou stále zaměstnanci vybrané sféry, či v ní dříve pracovali. U AČR a PČR bude uvedeno i vyjádření personálního oddělení k problematice tetování. Toto vyjádření bylo získáno na základě vyplněného dotazníku.

Autorka si sama zvolila toto téma, které vnímala jako společensky významné s ohledem na častý výskyt tetování ve společnosti a na problémy, které to může na trhu práce vyvolat. Výsledky výzkumu tak pomohou rozšířit pohled na problematiku fenoménu tetování. Kromě informačního přínosu pro autorku samotnou, mohou být přínosem pro akademickou sféru, např. právě na oboru Transkulturní komunikace, ale i pro jiné specifické skupiny.

3.1.2. Hlavní a dílčí cíle výzkumu

Hlavní cíl výzkumu: Cílem výzkumu v rámci bakalářské práce bylo popsat možné rozdíly ve vnímání problematiky tetování, ve vybraných sférách zaměstnání, ze strany zaměstnavatele. Vybrala jsem si „*diagnostický (deskriptivní)*“¹³⁷ cíl výzkumu. Snahou bude porovnat teoretické poznatky se získanými daty z hloubkových rozhovorů. Získaná data mohou sloužit pro rozšíření informovanosti o zkoumaném problému a také jako východisko pro navazující výzkumy.

Dílčí cíle:

- Zjistit, jaké postoje zaujímají jednotliví zaměstnavatelé k problematice tetování v pracovním procesu.
- Zjistit, zda zaměstnavatelé vybraných sfér zaměstnání určitým způsobem regulují viditelná tetování u svých zaměstnanců.
- Zjistit, zda případná opatření ohledně problematiky tetování ovlivňují zaměstnance dané sféry zaměstnání.

¹³⁷ LINDEROVÁ, Ivica, Petr SCHOLZ a Michal MUNDUCH. Úvod do metodiky výzkumu. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2016. s. 69. ISBN 978-80-88064-23-7. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/ISBN/Skripta%20-%20VŠPJ/Úvod%20do%20metodiky%20výzkumu%20-%20Linderová,%20Scholz,%20Munduch.pdf>, s. 7

3.1.3. Výzkumný problém a výzkumné téma

Výzkumný problém: Jak vnímají zaměstnavatelé problematiku tetování v rámci svého profesionální zaměření?

Výzkumné téma: Vnímání problematiky tetování u zaměstnavatelů ve vybraných sférách zaměstnání.

Záměrem práce byla snaha zjistit, zda zaměstnavatelé vybraných sfér zaměstnání pohlíží na tetování u zájemců o zaměstnání či následně u zaměstnanců, jako na omezující prvek pro výkon zaměstnání a je tedy nutné ošetřit ho určitými opatřeními.

3.1.4. Hlavní a dílčí výzkumné otázky

Hlavní výzkumná otázka:

Jak vnímají zaměstnavatelé problematiku tetování ve vybraných sférách zaměstnání?

Dílčí výzkumné otázky:

DVO1: Jaké problémy představuje tetování na viditelném místě u zájemců o zaměstnání, či u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání?

DVO2: V jakém rozsahu řeší personalisté viditelné tetování u zájemců o zaměstnání?

DVO3: Jak zaměstnavatelé řeší viditelná tetování u svých zaměstnanců?

DVO4: Do jaké míry se osobně dotýkají zaměstnance opatření týkající se viditelného tetování (např. zahalování tetování)?

DVO5: Jaká opatření ohledně viditelného tetování ze strany zaměstnavatele, představují pro zaměstnance důvod pro změnu zaměstnání?

3.1.5. Základní informace o výzkumném souboru

Mezi základní informace o výzkumném souboru jsem zařadila:

- Pohlaví respondenta
- Věk respondenta
- Název místa zaměstnání (obchodní řetězec, organizace, instituce)
- Tetování u respondenta
 - Počet tetování
 - Místo na těle, kde se tetování nachází

3.1.6. Tazatelské otázky

- Pro všechny tazatele
- Pro tazatele s tetováním
- Pro tazatele bez tetování

Pro DVO1 – Jaké problémy představuje tetování na viditelném místě u zájemců o zaměstnání, či u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání?

- Existují ve společnosti, ve které pracujete, nařízení či vnitřní normy, která se vyjadřují k tetování u zájemců o zaměstnání či poté již přímo u zaměstnanců?
- Pokud ano, v jakém rozsahu se v nich píše o tématice tetování?
- Je v těchto dokumentech tetování určitým způsobem regulováno?
- Máte vy osobně nějaké tetování na viditelném místě?
- Plánujete se nechat tetovat?
- Pokud ano, uvažujete o vhodném umístění na těle např. i z důvodu Vašeho zaměstnání?
- Pokud máte tetování, jaké zásadní problémy Vám toto tetování způsobuje v rámci Vašeho zaměstnání?
- Setkal/a jste se v rámci svého zaměstnání s kolegou, jenž by měl tetování na viditelné části těla?
- Setkal jste se Vy osobně, či některý z Vašich známých, že byste měli ve sférách zaměstnání obchodu (supermarket, hypermarket), banky a pojišťovny či Armáda a Policie ČR problémy, které by byli způsobené tetováním na viditelném místě?

Pro DVO2 – V jakém rozsahu řeší personalisté viditelné tetování u zájemců o zaměstnání?

- Zajímali se personalisté při Vašem přijímacím pohovoru, zda jste tetovaný/á?
- Pokud ano, na co se ohledně tetování ptali?
- Kontrolovali Vám při přijímání do zaměstnání motivy tetování, které máte na viditelném místě na těle?
- Pokud ne, co si myslíte o tom, že by personalisté motivy tetování kontrolovali. Samozřejmě na nějaké obecné úrovni, zda se např. nejedná o extremistické motivy.
- Pokud tetování nemáte, domníváte se, že by personalisty mělo zajímat, zda jste tetovaný?
- Proč máte tento názor?
- Co si myslíte o tom, že by personalisté motivy tetování kontrolovali. Samozřejmě na nějaké obecné úrovni, zda se např. nejedná o extremistické motivy?

Pro DVO3 – Jak zaměstnavatelé řeší viditelná tetování u svých zaměstnanců?

- Máte v rámci vašeho zaměstnání předepsaný určitý způsob oblékání? (dress code, zaměstnanecké uniformy)
- Dovolují Vám zaměstnanecké uniformy či jistý dress code, který musíte dodržovat, takové varianty oblečení (např. sukně, košile s krátkým rukávem, trika s krátkým rukávem), u kterých by tetování na jistých partiích těla mohlo být vidět?
- Je povoleno, ze strany zaměstnavatele, mít ve Vašem zaměstnání viditelné tetování?
- Pokud ne, jakým způsobem zaměstnavatel reguluje tento problém?
- Pokud ano, zakrývající si zaměstnanci svá tetování či je nechávají nezahalená?
- Proč, si myslíte, že si zaměstnanci svá tetování v zaměstnání zakrývají, i když neexistuje zákaz od zaměstnavatele?

Pro DVO4 a DVO5 – Do jaké míry se osobně dotýkají zaměstnanci opatření týkající se viditelného tetování (např. zahalování tetování)? a Jaká opatření ohledně viditelného tetování ze strany zaměstnavatele, představují pro zaměstnance důvod pro změnu zaměstnání?

- Jaký postoj zaujímáte vůči tetování?
- Proč tento postoj zaujímáte?
- Motivy, které máte vytetované nebo si je plánujete nechat tetovat jste si vybíral/a podle prvotně podle líbivosti, či měl motiv od počátku hlubší symboliku?
- Co si myslíte o opatřeních ze strany zaměstnavatele vůči tetovaným zaměstnancům? např. zakrývání tetování na viditelných místech na těle
- Pokud byste Vy osobně měl/a podobná nařízení dodržovat, dotýkalo by se Vás to osobně? Např. z důvodu hodnoty, které pro Vás tetování má
- Jaká nařízení, ohledně tetování v zaměstnání, jsou z Vaší strany ještě únosná a která již přesahují hranici dodržování?
- Pokud by Vám zaměstnavatel nařídil odstranit tetování z viditelné části Vašeho těla, byl by to důvod ke změně zaměstnání?

3.1.7. Typ rozhovoru a otázek

Typ rozhovoru, který si autorka zvolila pro svůj kvalitativní výzkum je Rozhovor pomocí návodu. Převážná část otázek, které jsou v rozhovoru použity byly podle knížky **Kvalitativní výzkum základní teorie, metody a aplikace** směřovány na druhy otázek: „*vztahující se ke znalostem, vztahující se k pocitům, vztahující se k vnímání a nejspíše i demografické*

*a kontextové*¹³⁸. Tento typ rozhovoru umožnil vytvořit okruhy, na které se autorka chtěla dotazovaných zeptat, ale na druhou stranu zde do jisté míry funguje i flexibilita.

Ta umožnila nechat respondenta volně odpovídat, prolínat či přeskakovat z jednoho okruhu na jiný a případně se doptávat na věci, které autorku v průběhu přípravy tazatelských otázek nenapadly.¹³⁹

3.2. Vybraní respondenti

Výběrový soubor byl zvolen na základě Záměrného výběru, a jelikož většinu respondentů zná autorka osobně, záměrně je pro kvalitativní výzkum vybrala do výběrového souboru, jedná se tedy o Výběr na základě dostupnosti. Respondenti jsou současní či bývalí zaměstnanci vybraných oblastí zaměstnání, mužského i ženského pohlaví a různých věkových kategorií. V každé zkoumané oblasti zaměstnání byl zvolen rozhovor s 3 respondenty.

V práci nebudou uvedena jména respondentů, z důvodu obsahu poskytnutých informací. Zároveň byli před rozhovorem ubezpečeni, že postačí pouze základní údaje, které jsou důležité pro tuto práci. Z tohoto důvodu jsou respondenti označeni číslicemi.

Obchod (supermarket, hypermarket, diskont)

Respondent č. 1

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 23

Místo bývalého zaměstnání: obchodní řetězec Globus

Přímý kontakt se zákazníky: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

¹³⁸ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2016. s. 440. ISBN 978-80-262-0982-9. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:6d5e5b70-ef07-11e8-9210-5ef3fc9bb22f>, s. 172–173

¹³⁹ *Tamtéž*, s. 178–179

Respondent č. 2

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 23

Místo bývalého zaměstnání: obchodní řetězec Penny

Přímý kontakt se zákazníky: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: ANO

Motiv: Malý princ se souhvězdím

Respondent č. 3

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 24

Místo bývalého zaměstnání: obchodní řetězec Lidl

Přímý kontakt se zákazníky: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Banky a pojišťovny

Respondent č. 4

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 23

Místo zaměstnání: pojišťovna Allianz

Přímý kontakt s klienty: NE

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Respondent č. 5

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 24

Místo zaměstnání: Raiffeisen bank

Přímý kontakt s klienty: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Respondent č. 6

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 47

Místo zaměstnání: Komerční banka

Přímý kontakt s klienty: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Armáda a Policie České republiky

Respondent č. 7:

Pohlaví respondenta: Muž

Věk respondenta: 56

Místo zaměstnání: Policie ČR

Přímý kontakt s lidmi: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Respondent č 8:

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 45

Místo zaměstnání: Armáda ČR

Přímý kontakt s lidmi: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

Respondent č. 9:

Pohlaví respondenta: Muž

Věk respondenta: 27

Místo zaměstnání: Armáda ČR

Přímý kontakt s lidmi: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: NE

3.3. Analýza získaných dat

Získána data byla přepsána, seřazena podle zmíněných oblastí zaměstnání a pro lepší přehlednost vytisknuta. K přepsaným rozhovorům jsem měla „*Realistický přístup*“¹⁴⁰ jelikož se domnívám, že všechny sdělené informace respondenty jsou pravdivé.

Za pomoci otevřeného kódování po opakovaném přečtení jednotlivých rozhovorů v textu začala být analyzována důležitá data. Následně byly datům přiděleny kódy. Po procesu kódování byla provedena kategorizace kódů. Procesem kódování se vytvořily skupiny kódů, kdy každá skupina obsahovala data, která si byla obsahově blízká. Poté bylo nutné těmto skupinám kódů vytvořit kategorie. Tedy názvy, které by byly nadřazené všem kódům, které do této kategorie spadaly. Některé kódy se však prolínají několika kategoriemi, z tohoto důvodu budou některé informace v kapitole Interpretace získaných dat dle kategorií zmíněna vícekrát.

DVO1: Jaké problémy představuje tetování na viditelném místě u zájemců o zaměstnání, či u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání?

Kategorie: Viditelné tetování, jako problematika v zaměstnání

Kódy: Tetování zaměstnanci, umístění viditelného tetování, problematika pro přijetí, zakrývání tetování, podmínky pro tetování, zvažování umístění tetování, nařízení ze strany zaměstnavatele...

DVO2: V jakém rozsahu řeší personalisté viditelné tetování u zájemců o zaměstnání?

Kategorie: Personální zájem o viditelné tetování

Kódy: Přijímací řízení, možné právo se zajímat, možné právo kontrolovat, důvody kontroly, rozsah kontroly...

DVO3: Jak zaměstnavatelé řeší viditelná tetování u svých zaměstnanců?

Kategorie: Regulace viditelného tetování zaměstnavatelem

Kódy: Vnitřní normy, nařízení, podmínky pro viditelné tetování, zakrývání tetování, umístění tetování, zaměstnanecké oblečení (uniformy), ...

¹⁴⁰ ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2014. s. 377. ISBN 978-80-262-0644-6. Dostupné také z: <https://kramerius5.nkp.cz/uuid/uuid:bd2b82e0-1b80-11e9-b427-005056827e51>

DVO4: Do jaké míry se osobně dotýkají zaměstnance opatření týkající se viditelného tetování (např. zahalování tetování)?

DVO5: Jaká opatření ohledně viditelného tetování ze strany zaměstnavatele, představují pro zaměstnance důvod pro změnu zaměstnání?

Kategorie: Vnímání regulací zaměstnanci

Kódy: Osobní postoj k tetování, hodnota motivu tetování, opatření vůči viditelnému tetování, únosnost dodržování opatření, důvod změny zaměstnání

3.4. Interpretace získaných dat dle kategorií

Tato část je věnována samotné interpretaci získaných dat podle kategorií, které byly vytvořeny procesem kódování a kategorizací.

Nebudou uvedeny přímé výpovědi respondentů, jednak byli respondenti při žádosti o rozhovor informováni, že jejich dopovědi nebudou v práci přímo zmíněny, naopak budou zobecněny a sloužit pro vytvoření uceleného závěru o zkoumané problematice v jejich oblasti zaměstnání.

3.4.1. Kategorie: Viditelné tetování, jako problematika v zaměstnání (DVO1)

Obchod

Všichni respondenti se shodli, že v rámci svého zaměstnání v obchodních řetězcích se setkali s kolegou či kolegyní, kteří měli tetování na viditelné části těla. Většinou se jednalo o ruce, jako nejčastější místo, kde se u zaměstnanců nacházela viditelná tetování. Respondenti se také shodli, že nikdy viditelná tetování v rámci pracovní doby zaměstnavateli nevadila a sami zaměstnanci si svá tetování nezakrývali. Někteří respondenti plánují tetování, a i pokud by stále pracovali v daném obchodním řetězci, práce ani přímý kontakt se zákazníky by neovlivnily rozhodnutí o umístění či motivu tetování.

Tetování tedy v této sféře zaměstnání nepředstavuje žádný problém. Důvodem může být, jak už bylo zmíněno dříve, nedostatek zaměstnanců v obchodních řetězcích a tetování proto není vnímáno jako omezující prvek pro přijetí.

Banky a pojišťovny

I zde se všichni respondenti shodli, že se v rámci svého zaměstnání setkali s kolegyní či kolegou, kteří měli viditelné tetování. Místa, na kterých respondenti uvedli, že se tetování nacházelo – lýtko, zápěstí či určitá část ruky. Kromě zmíněného zakrývání rozsáhlých tetování se respondenti nikdy osobně nesetkali, že by zaměstnavatel jakkoli reguloval u těchto zaměstnanců jejich viditelná tetování. Z tohoto důvodu ani zaměstnanci nejsou nijak podněcováni si svá tetování zakrývat. Dle názoru autorky se možným podmětem pro zahalení, může stát osobní kontakt s klientem starší generace, pro které zaměstnanec s viditelným tetováním může být vnímáno jako méně profesionální.

Ani v této sféře zaměstnání nepředstavuje tetování zásadní problém, což bylo pro autorku velkým překvapením. Autorka se před zahájením výzkumu domnívala, že v této sféře bude regulace viditelného tetování do určité míry zaměstnavatelem řešena.

Policie a Armáda ČR

K dané kategorii se krom kvalitativního dotazování vyjádřila zástupkyně personálního oddělení PČR (viz. Vyjádření personálních oddělení AČR a PČR). Co se týká respondenta v rámci PČR, osobně se setkal s kolegy, kteří měli viditelná tetování. Často zmiňoval policisty, kteří pracují v terénu v civilním oblečení. Což, ale neznamená, že nemohou být potetovaní policisté, kteří pracují v uniformě.

Oba respondenti z AČR se shodli, že se v rámci své profese setkali s kolegy, kteří měli tetování na viditelné části těla. Oba respondenti plánují tetování, ale zde, na rozdíl od obchodů, respondenti přemýšlejí o vhodném umístění tetování i z důvodu svého zaměstnání. Je důležité, aby splňovali podmínky, které jsou pro tetování Armádou nařízeny. Dokonce se setkali s lidmi, pro které se jejich viditelné tetování stal problém pro přijetí do AČR.

V těchto sférách tetování již představuje zásadní problém a je regulováno Policejním prezidentem či Náčelníkem generálního štábu. Nařízení zmíněné v kapitole 2.3.1 a 2.4.1. jsou vůči tetování velice striktní a obě složky je musí dodržovat.

3.4.2. Kategorie: Personální zájem o viditelné tetování (DVO2)

Pro naplnění cílů práce bylo významné zda, pokud neexistuje regulace ze strany zaměstnavatele, mají personalisté samotní určitý zájem o viditelná tetování u zájemců o zaměstnání. Do jisté míry tedy tato kategorie rozšiřuje kategorii následující.

Obchod

Všichni respondenti se shodli, že se personalisté v rámci přijímacího řízení nijak nezajímali o to, zda jsou jako zájemci o zaměstnání tetování. Jeden z respondentů tento nezájem odůvodnil tím, že většina obchodních řetězců má nedostatek zaměstnanců a z tohoto důvodu nikoho nenapadne tento prvek jakkoli řešit. Osobní názor respondentů na otázku, zda by se personalisté měli zajímat, zda je zájemce tetovaný, se všechny odpovědi začaly stáčet k problematice motivu. Respondenti se shodli, že pokud by se personalisté měli zajímat o tetování, tak v důsledku vhodných motivů tetování. Docházelo by tak k předcházení problémů, kdy by mohl obchodní řetězec zaměstnat jedince např. s extremistickým tetováním.

Banky a pojišťovny

Ani v rámci sféry bank a pojišťoven se nikdo z respondentů nesetkal v rámci přijímacího řízení o zájem personalistů ohledně možného viditelného tetování u zájemců o zaměstnání. Většina respondentů nesouhlasí s možností, že by se personalisté dotazovali zájemců o zaměstnání, zda jsou tetování. Svoji odpověď odůvodňují, že se jedná o osobní věc každého člověka. Jeden z respondentů však poukazuje na fakt, že v rámci přímého kontaktu s klienty v bankách a pojišťovnách se mohou potetovaní zaměstnanci setkat s negativním přístupem např. u starších lidí, kteří nemusí tetování vnímat natolik pozitivně jako mladší generace. Kontrola motivu tetování je u respondentů již trochu něco jiného. Opět respondenti zmiňují nevhodnost některých motivů tetování např. extremistické. Kontrolu motivu by tedy schvalovali pouze pro možné snížení rizika poškození pověsti finančního ústavu.

Policie a Armáda ČR

V rámci Policie ČR mi respondent nebyl schopný odpovědět, zda se personální oddělení zajímá zdá je zájemce o zaměstnání tetovaný. Je to dáno tím, že v době, kdy on nastupoval k Policii ČR nebylo tetování ve společnosti ještě nijak populární. Měla jsem možnost telefonického rozhovoru s paní personální a její vyjádření k této problematice jsem zařadila do kapitoly Vyjádření personálních oddělení AČR a PČR.

U AČR oba respondenti shodně potvrdili, že se personální oddělení zajímalo, zda jsou zájemci tetování. Zájem směřoval na umístění tetování na těle, zda se nachází na viditelné části a dále pak na samotný motiv tetování. Na otázku, zda se respondent domnívá, že by personalisty mělo zajímat, zda je zájemce tetovaný, se odpovědi rozcházely. Odpověď ne, byla odůvodněna narušením vlastního soukromí. Odpověď ano, byla odůvodněna přísnými nařízeními, které Armáda vůči tetování má a personalisté by měli dbát na to, aby je zájemce případně svou neznalostí ohledně tetování nijak neporušil. Odpovědi respondentů na případnou kontrolu motivu se také neshodli. Odpověď ne byla opět odůvodněna zásahem do osobního soukromí. Odpověď ano, byla rozšířena ve smyslu, že motiv by měl být v procesu přijímání kontrolován někým jiným než personálním oddělením.

3.4.3. Kategorie: Regulace viditelného tetování zaměstnavatelem (DVO3)

Součástí výsledků výzkumu v této kategorii jsou informace o zaměstnaneckém oblečení či uniformách. Zaměstnanecké oblečení totiž nemusí být nijak přizpůsobeno případným regulacím ze strany zaměstnavatele vůči viditelnému tetování u zaměstnanců vybraných sfér zaměstnání.

Obchod

Žádný z respondentů si není vědom, že by v obchodím řetězci, ve kterém pracovali existovala určitá nařízení či vnitřní norma, která by se určitým způsobem vyjadřovala k viditelnému tetování u zájemců o zaměstnání či následně u samotných zaměstnanců. Jediné předpisy, které zmínil jeden z respondentů, byly Hygienické předpisy, které podepisoval při nástupu do zaměstnání. Tyto předpisy se o tetování zmiňují ve smyslu hygienickém – pokud má zaměstnanec nové tetování, musí ho mít v pracovní době určitým způsobem zakryto, aby nedošlo k znehodnocení prodávaných potravin (např. pulty s prodejem sýrů, uzenin...).

Samotní zaměstnanci mají od zaměstnavatele povoleno v rámci pracovní doby na odhalených částech těla viditelná tetování, pokud jsou zahojena. Na dotaz, zda si tetování zaměstnanci svá tetování zakrývají např. z důvodu přímého kontaktu se zákazníky, byla reakce respondentů negativní. Nikdo se ve svém řetězci nesešel s jedincem, který by svá tetování zakrýval z důvodu přímého kontaktu se zákazníkem, či z důvodu lepšího dojmu.

Každý obchodní řetězec má pro své zaměstnance určené zaměstnanecké oblečení. Všichni respondenti se shodli, že se vždy jednalo o dlouhé kalhoty a trika. V případě chladnějšího počasí jsou v rámci zaměstnaneckého oblečení mikiny či vesty. Trika byla dle respondentů ve všech řetězcích s dlouhým i krátkým rukávem. Varianta krátkých rukávů tedy umožňovala odhalení viditelných tetování na ruce. V rámci zaměstnaneckého oblečení se také do určité míry vynořuje otázka estetického dojmu vs. praktičnosti. Někdy se může zdát, že jsou estetické dojmy oblečení nadřazovány nad praktičnost, což samozřejmě může do určité míry obtěžovat samotné zaměstnance.

Banky a pojišťovny

I v této oblasti respondenti uvedli, že si nejdou vědomi žádných nařízení či vnitřních norem, které by se vyjadřovaly k viditelnému tetování u zájemců o zaměstnání či následně u samotných zaměstnanců. Jeden z respondentů zmínil, že pro profesionálnější vnější dojem museli zaměstnanci svá rozsáhlá tetování zakrývat pouze v případě např. kontaktu s důležitým klientem. Tato myšlenka reprezentativnějšího vzhledu a zakrývání svých tetování vůči důležitým klientům je dle názoru autorky prosazována jak v bankách, pojišťovnách tak i jiných finančních institucích.

Zaměstnavatelé nijak neregulují viditelná tetování u svých zaměstnanců. Co se jeví jako jedno z nejzajímavějších zjištění, byla odpověď respondentů na dobrovolné zakrývání svých tetování zaměstnanci. Autorka původně předpokládala, že z důvodu přímého kontaktu s klienty, působení profesionálním dojmem a určitou reprezentativností si potetování zaměstnanci svá tetování budou dobrovolně zakrývat. Dle respondentů je tomu jinak. Ani samotní zaměstnanci nevidí potřebu si svá tetování na viditelných částech těla zakrývat.

U zaměstnanců v pojišťovně, kteří nejsou v přímém kontaktu se zákazníky, není dle respondenta ze strany zaměstnavatele dán takový důraz na profesionální vzhled. Naopak, dle daného respondenta, zaměstnanci pracující na přepážce, kteří jsou v přímém kontaktu s klienty mají daný business style. O tomto stylu oblékání jsem psala v praktické části. Tento typ oblékání potvrdili i zbývající respondenti jak v bance, tak i u jiné pojišťovny. U žen se tedy jednalo o kostýmek, šaty, sukně, halenky a lodičky. Pro muže tento styl představuje nejčastěji oblek. Jeden respondentů se zmínil, že si ženy dávají pozor na zakrývání určitých partií na těle. Z tohoto důvodu, ale i z důvodu profesionálního vzhledu ženy nenosí halenky s velkými výstřihy či příliš krátké sukně.

Lze se jen domnívat, že pokud neexistuje regulace ze strany zaměstnavatele, která by omezovala viditelnost tetování zaměstnanců, sami zaměstnanci obchodů, bank a pojišťoven si svá tetování sami dobrovolně nezakrývají.

Policie a Armáda ČR

Respondent uvedl, že v rámci Policie ČR je viditelné tetování regulováno na základě Závazného pokynu policejního prezidenta. Pokud policista vykonává službu v terénu v civilním oblečení, může nosit krátká trika a jeho tetování na ruce může být vidět. Viditelné tetování při nošení modré uniformy musí být zakryto. Jelikož jsou k uniformám dlouhé kalhoty jedná se převážně o zakrývání tetování na ruce. K tomu nejlépe poslouží košile s dlouhým rukávem. Pokud by při práci ve skupině jeden z policistů využíval tuto variantu zakrývání tetování, ústrojová kázeň nařizuje ostatním kolegům být stejně oblečeni. Což v tomto případě znamená, že všichni policisté budou mít oblečenou košili s dlouhým rukávem. Samozřejmě mohou existovat výjimky, kdy policista při práci v uniformě má vidět svá tetování. V těchto případech, si ale daný policista musel zažádat svého nadřízeného o udělení výjimky a musel dostat souhlas, jinak se jedná o nedodržování interních nařízení. Tato zjištění jsou zcela v souladu s poznatky z teoretické části práce.

Uniforma je základní součástí oděvu. U Policie ČR se jedná, dle respondenta, za prvé o modrou uniformu a za druhé černá uniforma, kterou nosí např. psodiví, zásahová jednotka či pořádková jednotka. Modrá uniforma obsahuje košile ve variantách s dlouhým a krátkým rukávem a dlouhé kalhoty. Zatímco u psodivů, zásahové či pořádkové jednotky se jedná o dlouhé černé kalhoty, černá trika a bundu s nápisem Policie.

Respondenti potvrdili, že v Armádě ČR existuje regulace viditelného tetování na základě dokumentu Nařízení náčelníka generálního štábu. Ten obsahuje striktní pravidla pro uchazeče o zaměstnání. Tetování nesmí být mimo uniformu na žádném místě těla viditelné a motiv nesmí mít vulgární nebo extremistický charakter. Viditelná tetování musí být jedinci zakrývána za pomoci návleků, make-upu či v určitých případech dokonce odstraněna.

U Armády ČR respondenti o uniformách uvedli více detailů. Obecně existuje několik variant oblečení a uniforem, které mají přesně danou funkci pro jejich užití (např. pracovní oblečení, slavnostní uniformy atd...). Uniformy mají přesně dány doplňky, které k nim náleží. Dle respondenta je důležité rozlišovat typy uniforem: modrá uniforma, zelená uniforma, uniforma pro muže, pro ženy. Muži nosí v rámci uniforem dlouhé kalhoty, ženy sukně. Mužům je obuv přidělena a ženy si obuv kupují, tak aby splňovala dané požadavky. Košile mají variantu s krátkým a dlouhým rukávem. Samotná uniforma je složena s mnoha kusů oblečení a doplňků, které zde, ale nebudu detailněji vypisovat, jelikož nejsou pro řešení dané problematiky podstatným faktorem.

3.4.4. Kategorie: Vnímání regulací zaměstnanci (DVO4 a DVO5)

Obchod

Jeden z respondentů je tetován na viditelné části těla, nicméně se všichni respondenti k tetování staví pozitivně. Objevují se názory, že „pokud se tetování danému jedinci líbí, tak ať se klidně nechá potetovat“. Jiný respondent přirovnání tetování k uměleckému dílu. Jeden z respondentů se dotýká problematiky, která je v současné době spojena s generací našich prarodičů. Jedná se o představu, že tetování byli lidé s kriminální minulostí. Zároveň dodává, že tato myšlenka v současné době dávno neplatí a tetování je určitý způsob vyjádření se. Všichni respondenti se shodují, že motiv by měl mít hlubší hodnotu, ale nevádí jim ani představa tetování motivu na základě prvotní líbivosti. Na základě časového odstupu, se dle respondentů, mění prvotní líbivost motivu k hlubšímu vztahu k danému tetování.

Respondenti, kteří plánují tetování, by nepřemýšleli o umístění z důvodu pracovní pozice v obchodním řetězci. Přímý kontakt se zákazníky nepředstavuje pro respondenty důvod pro výběr méně viditelného místa pro umístění motivu.

Vnímání regulací v podobě zakrývání tetování v rámci pracovní doby respondenti hodnotí dvěma směry. Jedním z nich je negativní vnímání této regulace. Tento postoj plyne z myšlenky – „pokud se respondent nechá tetovat na viditelné části těla, tak je jeho smyslem

ukazovat své tetování okolním lidem, a ne si ho v pracovní době zakrývat“. Druhý pohled je oproti prvním více smířlivý. Respondenti se shodují, že pokud by existující nařízení byla pro zaměstnance únosná a byli by zaměstnavatelem slušně o toto dodržování norem požádáni, v tomto případě nevidí důvod pro jeho nedodržování.

Pokud by, ale zaměstnancům bylo nařízeno ze strany zaměstnavatele svá tetování na viditelných částech těla odstranit, všichni respondenti okamžitě odpověděli, že by se jednalo o důvod ke změně zaměstnání. Respondenti svou odpověď odůvodnili tím, že dané tetování má pro ně samotné určitou hodnotu a jedná se o jejich osobní projev. Pokud by oni, jako zaměstnanci respektovali určitá nařízení ze strany zaměstnavatele (např. zakrývání tetování), tak by měl na druhou stranu sám zaměstnavatel respektovat jejich osobní projev v podobě tetování.

Banky a pojišťovny

Žádný z respondentů není tetovaný. V této oblasti zaměstnání jsou postoje k tetování spíše neutrální. Respondentům osobně tetování nevadí a objevují se i názory typu: *„at' si každý člověk dělá, co chce“*. Motiv by měl mít dle respondentů hlubší hodnotu, jelikož se jedná o tetování, které nelze jednoduše odstranit a jedná se tak o trvalou ozdobu těla. U respondentů, kteří plánují tetování není, mezi rozhodujícími faktory pro umístění tetování jejich pracovní pozice.

Regulace v podobě zakrývání respondenti vnímají jako prvek, který by se jich osobně dotkl, z důvodu vnímané hodnoty, které by pro ně tetování mělo. Jeden z respondentů má podobný názor jako respondent v oblasti obchodu – pokud si motiv nechám umístit na viditelnou část těla, záměrem tohoto tetování je, aby bylo vidět pro okolí, a ne být zakrýváno v rámci pracovní doby. Na druhou stranu jeden z respondentů ospravedlňuje možnou regulaci viditelného tetování. Někteří zaměstnanci bank a pojišťoven přicházejí do přímého kontaktu s klienty i starší generace a viditelné tetování pro ně nemusí představovat prvek profesionality.

Na regulaci ze strany zaměstnavatele v podobě odstranění tetování všichni respondenti opět odpověděli, že se jedná o důvod ke změně zaměstnání. Pokud by viditelné tetování představovalo pro zaměstnavatele problém, daného člověka by nemusel přijmout již v rámci přijímacího řízení. Pokud by ho i přesto zaměstnal a vyžadoval by tuto regulaci, jednalo by se o nerespektování osobnosti zaměstnance.

Žádný z respondentů není tetovaný a osobní postoj vůči tetování vyjadřují spíše neutrální či mírně pozitivní. Převážně se shodují, že se jedná o individuální záležitost každého tetovaného. Samotný motiv by však neměl podněcovat k rasové nesnášenlivosti. Respondenti se také shodli, že tetovaný motiv by měl mít pro daného člověka hlubší hodnotu. I když jeden z respondentů označil líbivost motivu jako součást procesu rozhodnutí nechat se tetovat.

U respondentů, kteří se chtějí nechat tetovat je jejich zaměstnání jeden z rozhodujících faktorů. Tito respondenti jsou seznámeni s přísnými pravidly, která jsou v těchto složkách pro tetování nařízeny a jejich plánovaná tetování je tedy musí splňovat.

Regulaci ze strany zaměstnavatele v podobě zakrývání viditelných tetování nevnímají respondenti jako nijak problematickou pro dodržování. Důležitost spatřují v míře informovanosti uchazečů o těchto pravidlech. Jelikož se jedná o poměrně striktní pravidla, měl by být uchazeč dostatečně informován, aby tato pravidla mohl splnit. Důležitost se klade také na dodržování těchto pravidel. Pokud pravidla dodržují všichni, nepředstavují tyto regulace ze strany zaměstnavatele žádný problém.

V případě nuceného odstranění respondenti odpovídali, že by se jednalo o důvod změny zaměstnání. Dodávají však, že z důvodu seznámení se s pravidly obou složek, by svá tetování umisťovali na takovou část těla, která by byla v souladu s pravidly a předcházeli by tak jakýmkoli případným problémům.

3.5. Vyjádření personálních oddělení AČR a PČR

Vyjádření v následující kapitole byla získána za pomoci dotazníků, které byly zaměstnavatelům rozeslány ještě při kvalitativním výzkumu a za pomoci telefonického rozhovoru se zástupcem personální oddělení PČR. Tyto informace již jen doplňují závěry z kvalitativního výzkumu.

3.5.1. Armáda ČR

Problematika tetování v Armádě ČR se řídí Nařízením náčelníka Generálního štábu AČR čj. 1102-1/2016-1304. Pokud by tetování, z jakéhokoliv důvodu odporovalo nařízení, nemůže být zájemce přijat, nebo si jej musí nechat odstranit. Toto odstranění si hradí voják sám a ve svém osobním volnu. Při náboru jsou veškerá tetování na tělech zájemců kontrolována v místě vojenské nemocnice. Rekrutační střediska mají za úkol, všechny tyto informace (tetování atd...) zaznamenat a zájemce je musí následně podepsat. Pokud by

se jedinec rozhodl si nechat tetování odstranit, tuto problematiku řeší právě vojenská nemocnice. Detailní popis tetování je dále zapsán v osobní složce jedince. Tetování by nemělo, ani při přijímání jedinců z civilního sektoru, být problém, tedy pokud jakkoli neporušuje toto hlavní nařízení.

Univerzita obrany představuje vysokou školu, kde se přes 90 % studentů stává oficiálními vojáky již při nástupu na tuto univerzitu. I zde platí pravidla nařízení náčelníka Generální štábu. Pokud má tedy student této akademie tetování na viditelné části těla, musí si ho důkladně zakrývat či nechat odstranit.

U žen se stává čím dál více oblíbený permanentní make up – rty, obočí. Tento trend by měl teoreticky odporovat s nařízením, jelikož se jedná o tetování na místech, na kterém je tetování vysloveně zakázáno. Zajímavostí je, že se k tomuto fenoménu nařízení nijak nevyjadřuje. Je to nejspíše z důvodu, že pokud je toto kosmetické zkrášlení správně vytvořeno, vypadá velice reálně a nenápadně.¹⁴¹

3.5.2. *Státní policie ČR*

Státní policie se v současné době opravdu řídí Závazným pokynem policejního prezidenta ze dne 4. prosince 2006, ve znění ZP PP číslo 90/2009. Tento dokument se k problematice tetování vyjadřuje ve smyslu – pokud má policista stejnokroj, tetování nesmí být viditelné. Kalhoty mají vždy dlouhé nohavice, a pokud by v letních dnech byl policista oblečen do košile s krátkým rukávem, tetování na odhalené části ruky, by muselo být zakryto. Jako zakrývací materiál může sloužit, jak jsem již psala výše, make – up, či návleky. U tetování dává policie důraz na motiv tetování. Jedinec, pokud má zájem o práci u státní policie, nesmí mít vytetovaný motiv, který by měl extremistický podtext. Nesmí tedy, jakkoli diskriminovat.¹⁴²

Kromě tohoto vyjádření měla autorka možnost hovořit po telefonu s personální pracovnící, a kromě již zmíněných informací bylo sděleno, že uchazeči o zaměstnání vyplňují dotazník, kde vyplňují (pokud jsou tetování), místo, kde jsou tetování a popis významu vytetovaného motivu. Nemají právo kontrolovat na tělech zájemců jejich tetování. Pokud se tedy nejedná o extremistický motiv a tetování je v rámci nošení uniformy zakryto, nemělo by představovat problém.

¹⁴¹ *Dotazníky AČR*

¹⁴² *Dotazník PČR*

Závěr

Tetování bylo v počátku bakalářské práce představeno jako způsob zdobení těla, který má svou definici, různé způsoby provedení a je spojováno s mnoha funkcemi a důvody. S jeho rozšířením po celém světě je možné si na vybraných příkladech povšimnout jedinečného přístupu k tomuto procesu zdobení. Každá kultura byla specifická ať lidmi, kteří mohli být tetováni, procesem a motivy či významem tetování.

Následné kapitoly teoretické části se zaměřují na vybrané sféry zaměstnání, jimiž jsou obchod (supermarket, hypermarket, diskont), banky a pojišťovny a na závěr Armáda a Policie ČR. Tyto oblasti byly zvoleny pro možné výrazné odlišnosti přístupu zaměstnavatele k problematice viditelného tetování u zaměstnanců či zájemců o zaměstnání. Každá oblast zaměstnání je v rámci své kapitoly vždy představena a následně se již text věnuje možné problematice viditelného tetování u zaměstnanců či zájemců o zaměstnání za základě dokumentů či nařízení týkající se vzhledu. Důležitou roli v rámci problematiky viditelného tetování hraje i zaměstnanecké oblečení či uniformy. Zaměstnanecké oblečení nemusí být nijak přizpůsobeno případným regulacím viditelného tetování ze strany zaměstnavatele. Z tohoto důvodu se u každé sféry jedna z podkapitol zabývá zaměstnaneckým oblečením. Celá tato část slouží jako teoretická základna pro následující praktickou část, tedy výzkum.

Praktická část je tvořena kvalitativním výzkumem, který byl proveden na základě výzkumného šetření se současnými či bývalými zaměstnanci vybraných sfér zaměstnání. Hlavním cílem výzkumu bakalářské práce bylo popsat možné rozdíly ve vnímání problematiky tetování, ve vybraných sférách zaměstnání, ze strany zaměstnavatele. V každé oblasti byly provedeny rozhovory se třemi vybranými respondenty. Nahrané rozhovory byly přepsány a následně kódovány. Z kódů byly vytvořeny kategorie, na základě kterých byla získaná data interpretována.

Výsledná zjištění naznačují, že vnímání tetování, dle názorů respondentů, se pohybuje od pozitivního k neutrálnímu postoji. Tato skutečnost je poměrně důležitá, jelikož ukazuje na přesouvání z negativního chápání našich prarodičů, kdy potetování lidé představují kriminálníky, ke tolerantnímu a respektujícímu procesu vyjádření sebe sama. Výzkum samotné problematiky viditelného tetování u zájemců o zaměstnání či zaměstnanců ve vybraných sférách zaměstnání přinesl následující zjištění. V rámci oblasti obchodu, bank a pojišťoven nepředstavuje viditelné tetování, pokud se nejedná o extremistické motivy, žádný problém, jak u zájemců o zaměstnání, tak u samotných zaměstnanců. Tetování není ze strany zaměstnavatele nijak regulováno a při přijímacím pohovoru se personalisté

o tetování zájemců nijak nezajímají. Zaměstnanci v obchodních řetězcích si svá tetování nezakrývají ani z důvodu přímého kontaktu s klientem a neobjevuje se ani jako rozhodující faktor pro umístění plánovaného tetování na těle. V oblasti bank a pojišťoven se můžeme setkat s jedinci, kteří si svá tetování zakrývají právě z důvodu profesionálnějšího dojmu při přímém kontaktu s klientem.

U složek Armády a Policie ČR tetování jistý problém představuje. Tetování je ze strany zaměstnavatele u AČR regulováno dokumentem Nařízení náčelníka generálního štábu a u PČR Závazným pokynem policejního prezidenta. U obou složek se personalisté o tetování zájemců zajímali. U PČR tetování zájemci museli vyplnit dotazník, ve kterém uvedli místo, kde na těle se tetování nachází a jaký je význam daného motivu. U AČR se personalisté zaměřovali taktéž na motiv a umístění tetování. Tetování nesmí nést žádné extremistické motivy a pokud se nachází na viditelné části těla musí být umístěna tak, aby šla zakrýt. Pokud policista vykonává službu v terénu v civilním oblečení, mohou být jeho tetování na ruku vidět. Při nošení uniformy musí být však všechna viditelná tetování zakryta, nejčastěji za pomoci košile s dlouhým rukávem. Vojákově nesmí být při nošení uniformy vidět žádné tetování. K jeho zakrytí slouží návleky, náplasti či make-up.

Výsledky výzkumu souhrnně napříč respondenty ukazují na vysokou míru tolerance ve společnosti ve vztahu k tetování, tento závěr je možné zevšeobecnit. Překvapujícím zjištěním se může zdát všeobecný souhlas s názorem, že požadavek na odstranění tetování by byl pro zaměstnance důvodem k odchodu ze zaměstnání. V neposlední řadě je překvapivým zjištěním, že většina zaměstnavatelů nepovažuje tetování za zásadní faktor ovlivňující pozitivní vnímání organizace a ohrožující firemní kulturu či etiku

Tyto získané závěry mohou být přínosem pro akademickou sféru, např. právě na oboru Transkulturní komunikace, ale i pro jiné specifické skupiny.

Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury

Armáda České republiky: symbol demokracie a státní suverenity: 1993-2012. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2012, 205 s. ISBN 978-80-7278-600-8

BIČ, Miloš a nakladatelství a knihkupectví KALICH. *Starý zákon: překlad s výkladem, Sv. 2: Druhá a třetí kniha Mojžíšova. Exodus – Leviticus.* Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1975. s. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:39944870-74fb-11e4-9c7b-5ef3fc9bb22f>

DUDA, Jiří a Mendelova zemědělská a lesnická univerzita. *Zaměstnanecké výhody v systému motivace zaměstnanců =: Employee benefits in the system of employee motivation:* monografie. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2005. s. 9. ISBN 80-7157-895-9. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:7d3f9dd0-b9f7-11e5-b404-005056825209>

FERGUSON, Henry a Lynn PROCTER. *Umění tetování.* Přeložil Jana TRNKOVÁ, přeložil Věra MATOUŠOVÁ. Praha: Rebo, 1998. ISBN 80-7234-028-X.

FIKSA, Radomír. *Tetování. Žďár nad Sázavou:* Sowulo Press, 2005. ISBN 80-903618-1-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace.* Praha: Portál, 2016. s. 440. ISBN 978-80-262-0982-9. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:6d5e5b70-ef07-11e8-9210-5ef3fc9bb22f>

CHMELÍK, Jan. *Extremismus.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6.

KRUMLOWSKÝ, Felix. *Jména z českých dějin, která byste měli znát*. Beta. s. 240. ISBN 978-80-7306-294-1. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:cf4c9eb0-a261-11e4-b7ae-001018b5eb5c>

LÉVI-STRAUSS, Claude. *Smutné tropy*. Přeložil Jiří PECHAR. Praha: Odeon, 1966. Klub čtenářů (Odeon). ISBN (Váz.).

Lidové noviny. Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 10.9.1931, 39 (454, odpolední vydání). ISSN 1802-6265. Dostupné také z: <http://www.digitalniknihovna.cz/mzk/uuid/uuid:f26938e0-ae49-11dc-b4e1-000d606f5dc6>

Lidové noviny. Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 1893–1945. ISSN 1802-6265. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:bdc405b0-e5f9-11dc-bfb2-000d606f5dc6>

LINDEROVÁ, Ivica, Petr SCHOLZ a Michal MUNDUCH. *Úvod do metodiky výzkumu*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2016. s. 69. ISBN 978-80-88064-23-7. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/ISBN/Skripta%20%20VŠPJ/Úvod%20do%20metodiky%20výzkumu%20-%20Linderová,%20Scholz,%20Munduch.pdf>

MAREK, Vladimír. Zeptej se, co můžeš udělat pro stát. *A Report: list československé armády (6/15)*. Praha: Magnet-press, 1990-. ISSN 1211 - 801X. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar06_2015.pdf

Nářízení náčelníka Generálního štábu AČR č. j. 1102–1/2016–1304 (interní dokument)

Nářízení náčelníka Generálního štábu AČR z roku 2006 (interní dokument)

Normativní výnos Ministerstva obrany č. 12/2012 aktuální verze (interní dokument)

OKAZAKI, Manami. Současné japonské tetování. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.3. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672.

OTRUBOVÁ, Barun. Kořeny japonského tetování. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.2. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672.

OTRUBOVÁ, Barun. Mundurukú tetování lovci lebek. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.3. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672.

OTRUBOVÁ, Barun. Tetování ze starého Egypta. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2019), č.1. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672.

OTRUBOVÁ, Barun. Tradiční balkánské tetování. *Tattoo art magazin TETOVÁNÍ*, roč.20(2018), č.5. Přerov: Index, 2000-. ISSN 1213-0672.

Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. J. Otto. Dostupné také z: <https://kramerius-vs.mzk.cz/uuid/uuid:94280fd0-1454-11e5-a599-5ef3fc9bb22f>

ROBLEY, Horatio Gordon. *Maorské tetování*. Žďár nad Sázavou: Sowulo Press, c2008. ISBN 978-80-903957-1-8.

RYCHLÍK, Martin. *Dějiny tetování*. Praha: Mladá fronta, 2014, 228 s. ISBN 978-80-204-3286-5.

RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiné zdobení těla*. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. Dějiny odívání (NLN). ISBN 80-7106-780-6.

Sbírka zákonů České republiky č. 122/2015

SEIFERT, Petr. Vnější vzhled vojáků. *A Report: list československé armády (5/15)*. Praha: Magnet-press, 1990-. ISSN 1211 - 801X. Dostupné z:

http://www.mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar5_2015.pdf

ŠPAČEK, Ladislav. *Malá kniha etikety pro manažery*. Praha: Mladá fronta, 2010. s. 80. ISBN 978-80-204-2252-1.

Dostupné také z: <https://krameriusvs.mzk.cz/uuid/uuid:f65cbc62-e909-49c3-b802-1049ae2217b6>

ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2014. s. 384. ISBN 978-80-262-0644-6. Dostupné také z: <https://krameriusvs.mzk.cz/uuid/uuid:bed4f7b0-1b81-11e9-90cf-5ef3fc9bb22f>

VACHALA, Břetislav. Tetování ve starém Egyptě – hledání boží ochrany a krásy. *Vesmír: časopis pro šíření vědy přírodní, země a národopisné* [online]. Praha: Václav F. Kumpošt, 1871- [cit. 2020-02-13]. ISSN 0042-4544.

Dostupné z: <https://vesmir.cz/cz/casopis/archiv-casopisu/2012/cislo-10/tetovani-ve-starem-egypte.html>

Závazný pokyn policejního prezidentce ze dne 4. prosince 2006, ve znění ZP PP číslo 90/2009 (interní dokument)

Internetové zdroje

Aktuálně.cz. Kaufland propustil pokladní s hákovým křížem na předloktí. Dřív nosila dlouhý rukáv, hájí se. *Aktuálně.cz* [online]. Domáci, 27.4.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/mein-kampfland-komentuji-lide-pokladni-s-tetovanim-hakoveho/r~d712bf182b3411e7b494002590604f2e/>

Aktuální tiskové sdělení. Kaufland obléká své zaměstnance do oblečení z bio bavlny s certifikátem Fairtrade. Pro novináře. *Kaufland* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://spolecnost.kaufland.cz/pro-novinare/tiskova-sdeleni/tiskova-sdeleni-detail.y=2017.m=10.n=kaufland-nove-obleceni.html>

Allianz pojišťovna, a. s. Údaje o Allianz pojišťovně k 31. březnu 2019 [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://apps.allianz.cz/file/45936/Udaje_o_Allianz_pojistovne_k_31._breznu_2019.pdf

Armáda České republiky. Armáda České republiky se představuje. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>

Armáda České republiky. Náborová poradna. *Armáda České republiky* [online]. [cit. 4. 6.2019]. Dostupné z: <https://kariera.army.cz/faq?page=10>

BARTOSZ, Jakub. Strakonický soud osvobodil vojáka s esesáckým tetováním. *iDNES.cz* [online]. 20. 6. 2010[cit. 04. 05. 2019]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/cerna-kronika/strakonicky-soud-osvobodil-vojaka-s-esesackym-tetovanim.A100602_140156_krimi_jba

CVEJDOVÁ, Veronika. Kolik mají komerční pojišťovny klientů? Duo Finance.cz [online]. 25.1.2019 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.duofinance.cz/pocet-klientu-komercnich-pojistoven>

Česká národní banka. Bankovní statistika. Česká národní banka [online]. [cit. 2020-06-23].
Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/statistika/menova_bankovni_stat/bankovni-statistika/bankovni-statistika/

Česká spořitelna. Základní fakta k 31.3.2020. Česká spořitelna [online]. [cit. 2020-06-23].
Dostupné z: <https://www.csas.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

ČSOB. O ČSOB a skupině. ČSOB [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z:
<https://www.csob.cz/portal/csob/o-csob-a-skupine>

ČSOB. Etický kodex zaměstnanců skupiny ČSOB, člena skupiny KBS. ČSOB Dokumenty [online]. Dostupné z: <https://www.csob.cz/portal/documents/10710/594543/csob-csr-eticky-kodex.pdf>

ČSOB firemní kultura. Naše image. Informační systém AMBIS [online]. Dostupné z:
[https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha c. 6 Standardy oblekani Dress code.pdf?lang=sk;so=da](https://is.ambis.cz/th/hr5ra/DPPRILOHY/Priloha_c.6_Standardy_oblekani_Dress_code.pdf?lang=sk;so=da)

ČTK. Armáda má problém. Vojáka s nacistickým tetováním. TÝDEN.cz [online].
24. 2. 2010 [cit. 1. 6.2019]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/armada-ma-problem-vojaka-s-nacistickym-tetovanim_160125.html

DREXLER, Zdeněk. Jednání u policejního prezidenta Tomáše Tuhého. *uniebs.cz* [online].
11.10.2016 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: <http://uniebs.cz/2016/10/11/jednani-u-policejního-prezidenta-tomase-tuheho/>

Echo24. „Z lásky k Česku“. Prodavačku v Kauflandu „zdobil“ hákový kříž. *Echo24* [online],
27.4.2017. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/wCczk/z-lasky-k-cesku-prodavačku-v-kauflandu-zdobil-hakovy-kriz>

Generali Česká pojišťovna a.s. *Výroční zpráva 2019* [online]. 15. 5.2020 [cit. 2020-06-23].

Dostupné z:

https://www.generaliceska.cz/documents/20183/26794/VZ_GCP19_CZ.PDF/44ccdf5b-db15-4318-a385-ceafe6c9576a

HOVORKA, Jiří. Největší banky v Česku. Žebříček podle počtu klientů i peněz. *Peníze.cz* [online]. 31.3. 2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/bezne-ucty/413386-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-i-penez>

Kaufland. Kaufland – jedna firma, stovky příležitostí! *Volné pozice* [online]. Kaufland. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://jobs.kaufland.com/Cesko/go/Provoz-v-Česku/2714201/>

KB. Fakta a výsledky. KB [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/vse-o-kb/fakta-a-vysledky>

Kooperativa. O pojišťovně Kooperativa. Kooperativa [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.koop.cz/pojistovna-kooperativa/o-pojistovne-kooperativa>

KRÁLOVÁ, Lenka. Tetování v businessu: zakrývat, či ukazovat? *Business Animals.cz* [online]. Lifestyle 9.7.2019. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <http://www.businessanimals.cz/ba/clanky/tetovani-business/>

LOCHMANNOVÁ, Alena. „Kérky starých muklů“ - reflexe proměny symboliky a významu tetování v českých mužských věznicích. *Moderní-Dějiny.cz* [online]. 20. 2. 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/kerky-starych-muklu-reflexe-promeny-symboliky-a-vyznamu-tetovani-v-ceskych-muzskych-veznicich/>

LOCHMANNOVÁ, Alena. Tetování jako vzkaz: Vybrané tělesné mutilace vězeňské subkultury. In: *The Journal of Culture* [online]. [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <http://www.journalofculture.cz/archiv/10-the-journal-of-culture-1-2015/78-tetovani-jako-vzkaz-vybrane-telesne-mutilace-vezenske-subkultury>

Ministerstvo obrany České republiky. Vývoj skutečných počtů osob v resortu MO ČR v letech 1992–2019. Ministerstvo obrany České republiky [online]. 17.1. 2020 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=129653>

Pojišťovna VZP. Informace o společnosti k 30.9.2016. Pojišťovna VZP [online]. Dostupné z: https://www.pvzp.cz/wp-content/uploads/2017/06/Povinne_udaje_PVZP_2016-09-30_.pdf
Policie České republiky. 20 let Policie České republiky. *O Policii* [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/20-let-policie-ceske-republiky.aspx>

Policie České republiky. O Policii ČR. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

Policie České republiky. Vzhled příslušníka PČR. *Policie České republiky* [online]. [cit. 4. 5. 2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx>

Policie České republiky. Zveřejněné informace 2018. *Policie České republiky* [online]. 13. 6. 2018 [cit. 2020-06-23]. Dostupné z: https://www.policie.cz/clanek/pocty-prislusniku-v-policii-ceskerepubliky.aspx?fbclid=IwAR05iq1yLAXsz3GOzH3TkJk_U2osELeEl2mwQw2ruY_0IaXJUfJhZ2-Yso

Společnost Lidl. Uniformy. *Zaměstnanci Lidl* [online]. Lidl. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://spolecnost.lidl.cz/nase-odpovednost/zamestnanci-na-cestech-k-lepsimu-zitru>

Víte, že | SOCR. Jaký je skutečný přínos obchodních řetězců. *Komora obchodních řetězců SOCR ČR* [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.jsmesoucasticeska.cz/vite-ze/>

ZELENKA, Jakub. Policisté s „kérkou“? Ano, dle pravidel. *Pressreader.com* [online]. 13.10.2016 [cit. 4.5.2019]. Dostupné z: <https://www.pressreader.com/czech-republic/lidove-noviny/20161013/281543700441057>

24zpravy. Další neonacistka za pultem? „Byla to chyba v mládí," říká o tetování pokladní z Penny Marketu. *24zpravy* [online], 1.8.2017. [cit. 2020-02-15].

Dostupné z: <http://www.24zpravy.com/domaci/dalsi-neonacistka-za-pultem-byla-to-chyba-v-mladi-rika-o-tetovani-pokladni-z-penny-marketu/76263-zpravy>

Zdroje obrázků

Obrázek 1 - Zaměstnanecké oblečení Lidl viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://spolecnost.lidl.cz/nase-odpovednost/zamestnanci-na-cestech-k-lepsimu-zitru>

Obrázek 2 - Zaměstnanecké oblečení Kaufland viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://www.tovarapredaj.sk/2018/02/16/kaufland-oblieka-zamestnancov-do-biobavlny/>

Obrázek 3 – Příklad z praxe Kaufland viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://fici.sme.sk/c/20518867/tu-som-nadclovekom-tu-nakupujem-v-prazskom-kauflande-pracuje-zena-s-nacistickymi-tetovanimi.html>

Obrázek 4 – Příklad z praxe Penny viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://www.info.cz/cesko/nacismus-za-kasou-pokladni-z-penny-marketu-ma-vytetovany-symbol-esesackeho-komanda-smrti-13726.html>

Obrázek 5 - Business styl viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <http://www.yupka.com/2014/06/proper-attire-for-job-interviews.html>

Obrázek 6 - Business casual viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <http://blog.sekora.cz/?tag=business-casual>

Obrázek 7 - Zakázaná místa na těle AČR viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx>

Obrázek 8 - Zakázaná místa n těle PČR viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx>

Obrázek 9 - Uniforma PČR viz. Obrázková příloha
Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/policie-navenek-uniformy-uniformy.aspx>

Příloha č. 1 – Obrázková příloha

Obrázek 1 - Zaměstnanecké oblečení Lidl

Obrázek 2 - Zaměstnanecké oblečení Kaufland

Obrázek 3 – Příklad z praxe Kaufland

Obrázek 4 – Příklad z praxe Penny

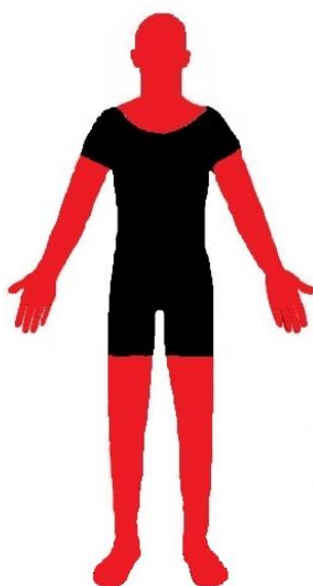
Obrázek 5 - Business styl

Obrázek 6 - Business casual

Obrázek 7 - Zakázaná místa na těle AČR

Obrázek 8 - Zakázaná místa na těle PČR

Obrázek 9 - Uniforma PČR

Příloha č. 2 – Ukázka přepsaného rozhovoru s respondentem

Respondent udělil souhlas se zveřejněním rozhovoru v bakalářské práci.

Respondent č. 2

Pohlaví respondenta: Žena

Věk respondenta: 23

Místo bývalého zaměstnání: obchodní řetězec Penny

Přímý kontakt se zákazníky: ANO

Má respondent tetování na viditelné části těla: ANO

Motiv: Malý princ se souhvězdím

Existovaly ve společnosti, ve který jsi pracovala, existovaly nějaký vnitřní nařízení nebo normy, který se vyjadřovaly k tetování u zájemců o zaměstnání v Penny nebo u samotných zaměstnanců?

Nejsem si vědoma toho, že by tam nějaké normy byly.

Vím, že seš tetovaná, plánuješ další tetování?

Jo

A zeptám se tě teďka, kdybys v tom Penny stále pracovala, jestli bys přemýšlela vo místě toho tetování třeba z důvodu tý práce sví?

Jako umístění kvůli, aby nebylo tolik vidět?

Jojo, třeba... Přesně tak.

Asi, asi ne jako kvůli práci, ale ...jelikož to druhé tetování mám na místě, které není vidět, tak stejně bych další tetování volila na místě, který by bylo vidět, jen když já budu chtít. Ale ne kvůli práci.

To tetování, bavíme se teďka vo tom viditelným místě, mělo nějaký zásadní problém pro tebe v tom zaměstnání, myslím v rámci pokladní v Penny?

Ne.

Nemělo. V tom Penny setkala ses s nějakým kolegou nebo kolegyní, který by měl tetování na viditelný části těla?

Většina mých kolegyní měly tetování, nebo byly potetovaný a na viditelných místech. Hlavně ruce teda.

Setkala ses ty osobně nebo někdo z tvejh příbuznejch, známejch, že by měli tetování na viditelný části těla a byl by to problém v oblasti teda toho obchodu, bank, pojišťoven. Třeba, že by hledali práci, a právě tetování by byl problém pro přijetí třeba?

Mám jich dost. Mám i sestřenici, co dělá v bance, která má potetovaný ruce a myslím, že to nebyl nějaký významný problém, proto aby získala tu práci.

Kdyžs nastupovala do Penny zajímali personalisté vůbec jestli seš tetovaná?

Vůbec

Dobře. A, když se teda nepsali, tak se zeptám jinak. Myslíš si, že by měli personalisté kontrolovat tetování u zájemců o zaměstnání?

Asi jo, ale ne z důvodu, že jakýkoli tetování, ale kvůli jako rasistickým jako motivům a takhle. Jako že ne, že vadí tetování, ale aby nebylo nějaký jako...Jak to mám říct...No prostě motiv kterej není jako vhodnej.

Měli by to kontrolovat ne proto, že máš tetování, ale protože jestli není prostě nějakým způsobem...

Aby nebylo nějak politicky zaměřený nebo rasově.

Měli jste v práci, nějaký daný způsob oblékání? Myslím zaměstnanecký uniformy a tak.

Měli, měli jste trika s krátkým rukávem, v zimě mikinu. Pracovní boty.

Takže, jak jsi říkala trika s krátkým rukávem, což znamená, že tahle variant mohla způsobit, že tetování mohlo být vidět, pokud bylo třeba na předloktí nebo na ruce?

Jo, jo, oni ty rukávy byly docela krátký, takže všechny, co jsme měli potetovaný ruce tak vlastně bylo vidět úplně všechno.

Ted' se zeptám přímo, vy jste měli od zaměstnavatele zakázaný, aby Vám tetování bylo vidět nebo ne?

Ne, vůbec nikdo to tam jako neřešil.

Takže vlastně ze strany zaměstnavatele nikdo neřešil, jestli jste potetovaný nebo ne?

Jako ze strany vedoucí prodejny a oblastního, a to se tam vystřídalí 2, tak nikdo vlastně neřešil, že mám vlastně potetovanou ruku. Nikomu to nevadilo.

A zažila jsi kolegu nebo kolegyni, kterej by byl potetovanej, měl třeba rukáv dáme příklad, a to tetování si zakrýval. Protože třeba pracuje u pokladny, pracuje s lidma. Tak jestli k tomu někdo přistupoval takhle?

Myslím, že nikdo z nás tam nikdo nebyl. Kdo by si to jako vysloveně zakrejval.

A jaký vůbec ty, zaujímáš postoj vůči tetování?

Asi kladnej, nebo takový to... Jak maj starší lidi zažito, že potetovaný byly jenom kriminálníci, tak si myslím, že v dnešní době to už to vůbec neplatí. A je to nějakej projev toho člověka, jeho osobnosti. Takže, jako nemám s tetováním žádný problémy.

Vůči motivům, který sis nechala vytetovat nebo plánuješ si nechat vytetovat, staviš se k tomu spíš tak, že by to mělo mít hlubší hodnotu, nebo neodsuzuješ ani to, že si někdo řekne, že si ten motiv nechal vytetovat spíš proto, že se mu líbil, než abych k tomu měl mít větší hodnotu?

Já si myslím...Nevadí mi ani jedno. Já si myslím, že když si i člověk nechá vytetovat obrázek, který se mu ze začátku jenom líbí, tak si k němu vytvoří nějaký cit, kterej tam pak stejně je, než když si třeba nakreslí obrázek, kterej pro něj něco znamená. Pak už je to stejně součástí něho. Neodstraní si to jen tak, že jo.

Ted'ka trochu představivosti, pracovala bych v Penny, ale tvůj zaměstnavatel by ti řekl, že si to tetování musíš zakrejvat. Tak jak by ses k tomu stavěla? Jestli by tě to nějak osobně zasáhlo, protože to tetování pro tebe má určitou hodnotu a najednou bys ho musela zakrejvat.

Asi ne, asi bych to brala tak, že to prostě ... Ne nesouhlasej, ale maj nějaký pravidla a jejich pravidla bych dodržovala jako abych měla... Určitě bych kvůli tomu nekončila, prostě bych přijmula jejich nějaký pravidla.

Takže říkáš, že určitý pravidla jsou schopný jako dodržet.

Jako, kdyby to po mě jako žádali a nebyla by to až.... Nezasahovalo to až do za hranice šikany ze strany zaměstnavatele kvůli tomu, že jsem potetovaná a normálně by mě požádal, abych si ho zakrejvala. Tak bych si ho zakrejvala.

A ted' úplně jako...A ted' si představ, že ti ten zaměstnavatel řekne, aby sis to tetování nechala odstranit. Už by to byl důvod ke změně zaměstnání?

No to by byl určitě důvod ke změně zaměstnání.

A proč?

No asi i on by měl... Jako já bych respektovala to, že on si přeje abych ho měla zakrýtý, tak on by měl respektovat, že je to moje nějaký vyjádření, je to součástí mě. Přece nemůže předpokládat, že bych si nenašla jinou práci, kde by to nevadilo a odstranila bych si ho na jeho žádost.

Přílohy č. 3 – Dotazník PČR a AČR

Dotazník PČR

1. Jediný dokument, který jsem našla a který se zároveň zabýval tetováním v rámci PČR je Závazný pokyn policejního prezidenta z roku 2006. Řídí se PČR stále tímto dokumentem?
2. Pokud ne, kterým nařízením se v současné době řídí a jak upravuje způsob zdobení těla – tetování?
3. Závazný pokyn policejního prezidenta z roku 2006 obsahuje jedinou větu, která se tetování týká: Policista nesmí mít při výkonu služby viditelné tetování. Mohu se zeptat, z jakých důvodů není tato věta více rozvedena? Např. motiv a velikost tetování, způsob zakrytí.
4. Policista nesmí mít při výkonu služby viditelné tetování. Toto nařízení se týká všech policejních příslušníků?
5. Je pravda, že PČR nesmí mít tetování na viditelných místech – obličej, hlava, ústa, uši, krk, ruce, zápěstí, dlaně, prsty na ruce, lýtka a chodidla?
6. Pokud nesmí být tetování vidět, musí být zakryto. Jakými způsoby si mohou policisté tetování zakrývat?
7. Ve své práci jsem použila obrázek, na kterém má policista krátký rukáv u své uniformy. Pokud by měl policista viditelné tetování např. na předloktí, při nošení této uniformy by ho musel mít zakryté?
8. Na stránkách <https://www.policie.cz/clanek/podminky-prijeti-do-sluzebniho-pomeru.aspx> jsem našla soubor, který se nazývá Vzhled příslušníka PČR. Opravdu musí zájemce tento dokument podepsat a tím udělit souhlas, že se nenechá tetovat na viditelných místech?
9. Závazný pokyn policejního prezidenta z roku 2006 se nijak nevyjadřuje k motivu tetování a dokument Vzhled příslušníka PČR se k motivu vyjadřuje – motiv není z tohoto hlediska důležitý. Jaké motivy jsou tedy zcela zakázané a které jsou jen nevhodné?
10. Závazný pokyn policejního prezidenta z roku 2006 se nijak nevyjadřuje k velikosti tetování a dokument Vzhled příslušníka PČR se k velikosti vyjadřuje – velikost není z tohoto hlediska důležitá. Jak tedy PČR přistupuje k velikosti tetování na těle? Domnívám se, že se malé motivy budou jistě zakrývat lépe, než ty velké (např. tetování celé ruky).
11. Existuje nějaké nařízení, které tyto informace poskytuje?
12. Je v některých případech nutné, aby si policista nechal tetování odstranit? V takových případech by si odstranění hradil policista sám?
13. Existují určité výjimky ohledně tetování v rámci PČR? Např. Pokud by měl policista tetování na viditelném místě.
14. U žen se stává čím dál více oblíbeným permanentní make up – rty, obočí. Odporuje tento trend nařízením PČR, jelikož se jedná o viditelné tetování nacházející se na místě, které není povolené?

15. Domníváte se, že se starší generace stále nedokáže přijmout myšlenku potetovaného policisty z důvodu, že potetovaní jsou kriminálníci, a právě policie chytá kriminálníky. Z toho důvodu nemohou "vypadat" stejně?
16. Je tetování, které je malé, ale nachází se na viditelné části těla menší problém pro přijetí k PČR, než velké tetování (např. tetování přes celou ruku), které se také nachází na viditelné části těla u jedinců z civilního sektoru?
17. Je, či se může stát tetování pro zájemce o práci u PČR překážkou? Nemyslím tím, jako diskriminační prvek, ale spíše, jako stále nevhodný prvek v rámci ozbrojených složek.
18. Policista nesmí mít při výkonu služby viditelné tetování. Týká se toto nařízení i policistů v civilu?
19. Dne 7. října 2016 se uskutečnila schůze v kanceláři policejního prezidenta genmjr. Mgr. Bc. Tomáše Tuhého. Došli k závěru, že by se viditelné tetování mělo řešit převážně u policistů ve stejnokroji. Je tomu opravdu tak?
20. Požila jsem obrázky "policistů", kteří na sobě mají uniformu, a přesto je jejich tetování vidět. Domníváte se, že je to takto v pořádku? Neměli, by s Vámi tyto podstatné věci konzultovat?
21. Domníváte se, že takové to pořady, mohou v lidech vytvářet určité nepravdivé úsudky? Např. Je zcela normální, že je PČR vidět v uniformě tetování.
22. Policejní akademie – jedná se o vysokou školu, která připravuje jedince, kteří by se chtěli stát budoucími příslušníky PČR?
23. Pokud budu předpokládat, že se jedinci mohou nechat tetovat od 18 let, řeší Policejní akademie nějakými nařízeními, zda mohou mít zájemci, či poté studenti tetování? Pokud ano, kterými a jak?

Pokud Policejní akademie tetování nijak neřeší, tyto otázky nemusíte vyplňovat:

24. Řeší Policejní akademie například i motivy a velikost tetování?
25. Musí si studenti tetování zakrývat?

Dotazník AČR

1. Jak pojímalo tetování Nařízení náčelníka generálního štábu AČR z roku 2006?
2. Řídí se AČR v současné době Nařízením náčelníka generálního štábu k úpravě vnějšího vzhledu vojáků v podřízenosti náčelníka generálního štábu AČR z roku 2016?
3. Pokud ano, je pravda, že se detailněji zabývá problematikou tetování u AČR? Pokud ne, kterým nařízením se v současné době řídí a jak upravuje způsob zdobení těla – tetování?
4. Je pravda, že příslušník AČR nesmí mít podle nařízení tetování na viditelných místech: obličej, ústa, uši, na hlavě, na krku, na ruce, zápěstích, dlaních a prstech na ruce?
5. V dokumentu Nařízením náčelníka generálního štábu k úpravě vnějšího vzhledu vojáků v podřízenosti náčelníka generálního štábu AČR z roku 2016 jsem se však nedomohl o problematice tetování na dolních končetinách. Je tetování na viditelných místech nohou v AČR povoleno či zakázáno?
6. Existuje nějaký dodatek nařízení, které tyto informace poskytuje?
7. Pokud má voják na svém těle tetování, je podmínkou, že nesmí být při nošení jakéhokoli druhu armádního oblečení vidět?
8. Jaké motivy tetování jsou zcela zakázány a které jsou jen nevhodné?
9. Pokud nesmí být tetování vidět, musí být zakryto. Jakými způsoby si mohou vojáci tetování zakrývat? Ve své práci jsem použila tento obrázek, který byl nazván Letní uniforma.
10. Pokud by měl voják viditelné tetování např. na předloktí, při nošení této uniformy by ho musel mít zakryté?
11. Je v některých případech nutné, aby si voják nechal tetování odstranit? V takových případech by si odstranění hradil voják sám?
12. Existují výjimky ohledně tetování v rámci armády? Např. Pokud se voják nechal tetovat ještě před nařízením z roku 2016 a motiv tetování by byl v nesouladu s nařízením.
13. Je tetování, které se nenachází na viditelném místě menší problém při přijetí k AČR?
14. Je tetování, které je malé, ale nachází se na viditelné části těla menší problém pro přijetí k AČR, než velké tetování (např. tetování přes celou ruku), které se také nachází na viditelné části těla?
15. U žen se stává čím dál více oblíbeným permanentní make up – rty, obočí. Odporuje tento trend nařízením AČR, jelikož se jedná o viditelné tetování nacházející se na místě, které je zakázáno si nechat tetovat?
16. Jak ovlivní tetování přijímací řízení u jedinců z civilního sektoru?
17. Vojenská akademie – jedná se o zařízení, kterým si musí projít každý voják po nástupu do služby AČR?
18. Vojenská akademie – co, vše zde na vojáka čeká? Jedná se pouze o fyzickou zátěž?
19. Vojenská akademie – získá zde voják přípravu pro kvalitní práci v rezortu AČR?
20. Pokud jedinec splní všechny podmínky, které Vojenská akademie požaduje a je potetovaný. Je možné, že by mohl být vyhozen? Nemyslím tím tetování, jako diskriminační prvek, ale spíše jako stále nevhodný prvek v rámci ozbrojených složek

21. Univerzita obrany – jedná se o vysokou školu, která připravuje jedince, kteří by se chtěli stát budoucími příslušníky AČR?
22. Pokud budu předpokládat, že se jedinci mohou nechat tetovat od 18 let, řeší Univerzita nějakými nařízeními, zda mohou mít zájemci, či poté studenti tetování? Pokud ano, kterými a jak?

Pokud Univerzita tetování nijak neřeší, tyto otázky nemusíte vyplňovat:

23. Řeší univerzita například i motivy a velikost tetování?
24. Musí si studenti tetování zakrývat?

Univerzita Obrany

1. Jedná se o vysokou školu, která připravuje jedince, kteří by se chtěli stát budoucími příslušníky AČR?
2. Pokud budu předpokládat, že se jedinci mohou nechat tetovat od 18 let, řeší Univerzita nějakými nařízeními, zda mohou mít zájemci, či poté studenti tetování? Pokud ano, kterými, a jak?
3. Řeší univerzita například i motivy a velikost tetování?
4. Musí si studenti tetování zakrývat?

Rekrutační středisko

1. Je pravda, že příslušník AČR nesmí mít podle nařízení tetování na viditelných místech: obličej, ústa, uši, na hlavě, na krku, na ruku, zápěstích, dlaních a prstech na ruce?
2. V dokumentu Nařízením náčelníka generálního štábu k úpravě vnějšího vzhledu vojáků v podřízenosti náčelníka generálního štábu AČR z roku 2016 jsem se však nedočetla o problematice tetování na dolních končetinách. Je tetování na viditelných místech nohou v AČR povolené či zakázané.
3. Existuje nějaký dodatek nařízení, které tyto informace poskytuje?
4. Pokud nesmí být tetování vidět, musí být zakryto. Jakými způsoby si mohou vojáci tetování zakrývat?
5. Je v některých případech nutné, aby si voják nechal tetování odstranit? V takových případech by si odstranění hradil voják sám?
6. Existují výjimky ohledně tetování v rámci armády? Např. Pokud se voják nechal tetovat ještě před nařízením z roku 2016 a motiv tetování by byl v nesouladu s nařízením.
7. Je i tetování, které se nenachází na viditelném místě na těle problém při přijímání do služby?
8. U žen se stává čím dál více oblíbeným permanentní make up – rty, obočí. Odporuje tento trend nařízením AČR, jelikož se jedná o viditelné tetování nacházející se na místě, které je zakázané si nechat tetovat?
9. Jak ovlivní tetování přijímací řízení u jedinců z civilního sektoru?
10. Problematiku tetování řešíte se zájemci o služební poměr Vy, jako Rekrutační středisko?
11. Je možné, aby jedinec nastoupil na Vojenskou akademii, což předpokládám je určitý dlouhotrvající výcvik. Splnil všechny podmínky, které Vojenská akademie požaduje, ale díky svému potetování by neprošel. Ne z důvodu, že by tetování bylo diskriminačním prvkem, ale spíše jako stále nevhodný prvek v rámci ozbrojených složek.